

České vydání

Informace a oznámení

Svazek 58

31. července 2015

Obsah

I Usnesení, doporučení a stanoviska

STANOVISKA

Evropský hospodářský a sociální výbor

505. plenární zasedání EHSV ve dnech 18. a 19. února 2015

2015/C 251/01	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Návrh na mapování makroregionálních strategií v Evropě (stanovisko z vlastní iniciativy)	1
2015/C 251/02	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Úloha družstevních záložen a spořitelén v územní soudržnosti – návrhy na upravený rámec finanční regulace (stanovisko z vlastní iniciativy)	7
2015/C 251/03	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Zbavení EU azbestu	13
2015/C 251/04	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Pokrok při provádění strategie Evropa 2020 a způsob, jak dosáhnout jejích cílů do roku 2020 (průzkumné stanovisko na žádost loyšského předsednictví Rady)	19

III Přípravné akty

EVROPSKÝ HOSPODÁŘSKÝ A SOCIÁLNÍ VÝBOR

505. plenární zasedání EHSV ve dnech 18. a 19. února 2015

2015/C 251/05	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě a Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru o strategii a akčním plánu EU pro řízení rizik v oblasti cel: čelit rizikům, posilovat bezpečnost dodavatelského řetězce a usnadňovat obchod (COM (2014) 527 final)	25
2015/C 251/06	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o požadavcích vztahujících se na mezní hodnoty emisí a schválení typu spalovacích motorů v nesilničních pojízdných strojích (COM(2014) 581 final – 2014/0268 (COD))	31

2015/C 251/07	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke zprávě Komise Evropskému parlamentu a Radě o fungování evropských orgánů dohledu a Evropského systému dohledu nad finančním trhem COM(2014) 509 <i>final</i> a ke zprávě Komise Evropskému parlamentu a Radě o úloze a organizaci Evropské rady pro systémová rizika (ESRB) COM(2014) 508 <i>final</i>	33
2015/C 251/08	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k zelené knize Co nejlepší využití tradičního evropského know-how: možné rozšíření unijní ochrany zeměpisných označení na nezemědělské produkty (COM(2014) 469 <i>final</i>)	39
2015/C 251/09	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropské centrální bance, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru, Výboru regionů a Evropské investiční bance Roční analýza růstu 2015 (COM(2014) 902 <i>final</i>)	44

I

(Usnesení, doporučení a stanoviska)

STANOVISKA

EVROPSKÝ HOSPODÁŘSKÝ A SOCIÁLNÍ VÝBOR

505. PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ EHSV VE DNECH 18. A 19. ÚNORA 2015

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Návrh na mapování makroregionálních strategií v Evropě

(stanovisko z vlastní iniciativy)

(2015/C 251/01)

Zpravodaj: Etele BARÁTH

Dne 27. února 2014 se Evropský hospodářský a sociální výbor, v souladu s čl. 29 odst. 2 jednacího řádu, rozhodl vypracovat stanovisko z vlastní iniciativy k tématu

Návrh na mapování makroregionálních strategií v Evropě.

Specializovaná sekce Hospodářská a měnová unie, hospodářská a sociální soudržnost, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 3. února 2015.

Na 505. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 18. a 19. února 2015 (jednání dne 18. února 2015), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 166 hlasy pro, 1 hlas byl proti a 6 členů se zdrželo hlasování.

Úvod

Způsob, jakým Evropa doposud reagovala na všeobecnou krizi, jež se vyvinula z krize finanční, není postačující. V řadě studií bylo zdůrazněno, že se rozhodnutí příliš soustředí na finanční odvětví a že rozhodovací mechanismus Unie je příliš hierarchický, takže nedokáže přijímat opatření, jež jsou nutná k vyřešení napětí ve společnosti. Dále lze pozorovat závažný nesoulad mezi cíli a akčními plány strategie Evropa 2020, jež mají sloužit dlouhodobému rozvoji EU, a prostředky, které jsou k dispozici. Zásadně důležité je nyní to, aby se mezi sebou lépe sladila různá opatření hospodářské politiky.

Ačkoli se některým zemím střední a východní Evropy podařilo dohnat své zpoždění, rozdíly mezi jinými zeměmi naopak vzrostly, a to jak pokud jde o jejich celkovou hospodářskou produkci, tak o jejich příjmy a životní úroveň. Tento jev ještě posílila určitá regionální specifika a v některých oblastech roste neudržitelné napětí.

Jak vývoj sociální politiky, který si vynutilo překonání krize, tak obnovené cíle a programy politiky soudržnosti vyžadují větší důraz na územní rozměr evropských politik.

Tuto skutečnost uznala Evropská komise ve svém novém složení, když zahájila program „Nový začátek“, jehož cílem je hospodářský růst, zvýšení počtu pracovních míst a zlepšení životních podmínek. Program Evropské komise znamená jak nové příležitosti, tak novou odpovědnost, a to nejen pokud jde o podstatné navýšení investičních fondů a fondů pro rozvoj v období 2015–2017 a odstranění právních a organizačních překážek, ale i o makroregionální strategie. Skutečnost, že 10 priorit stanovených v tomto pracovním programu přímo nebo nepřímo posiluje vzájemné propojení evropských makroregionů a jejich společný rozvoj, přispívá i k tomu, aby byla přehodnocena úloha makroregionální politiky i místo a proveditelnost strategií.

K obnově růstu a zvýšení efektivnosti a účinnosti investic by mohla významně přispět nová praxe ve veřejné správě, která se za zohlednění makroregionálních strategií orientuje na rozvoj, je výrazně decentralizovaná a úžeji zapojuje hospodářské a sociální partnery⁽¹⁾.

Makroregionální strategie mohou být díky novému řízení skvělým nástrojem k tomu, aby se urychlil proces rozvoje, posílila územní soudržnost a podpořilo uskutečňování strategie Evropa 2020 a v neposlední řadě chránilo životní prostředí. Pravidlo „tři ne“ již není překážkou – VFR na období 2014–2020 obsahuje finanční možnosti, společný strategický rámec stanoví pravidla a v praxi vznikl rozsahem omezený prováděcí mechanismus.

EHSV vypracováním tohoto stanoviska z vlastní iniciativy usiluje o splnění toho, co bylo odhlasováno na jeho plenárním zasedání na podzim roku 2013, a o analýzu dopadu makroregionálních strategií v Evropě, zejména z hlediska občanské společnosti. Rovněž hodlá předložit návrhy, jak tyto strategie začlenit do evropské rozvojové politiky.

1. Závěry a doporučení

1.1. Evropský hospodářský a sociální výbor poté, co prostudoval stav makroregionálních strategií, stejně jako stanoviska a návrhy, které se jich týkají⁽²⁾, došel k závěru, že na základě dosažených výsledků je jednoznačně nutné rozvíjet makroregionální strategie na celoevropské úrovni. Účelem makroregionů není rozdělovat, ale spojovat.

1.2. EHSV doporučuje Evropské radě, aby se vyslovila pro začlenění makroregionální politiky do řídicí struktury Unie a aby nechala vypracovat pokyny pro celé území EU, které by sloužily k přípravě makroregionální rozvojové strategie s cílem ekonomického a sociálního rozvoje.

1.3. EHSV soudí, že makroregionální strategie jsou z hlediska budoucnosti Unie čím dál důležitější. Stávající makroregionální programy:

- v politickém smyslu přispěly ke vzniku střední evropské úrovně, která v současnosti chybí a která by mohla sblížit federalistické a národní postoje, které jsou diametrálně odlišné,
- jakožto nástroj správy založený na horizontální spolupráci vyřešily problém přílišné hierarchické a byrokratické koncentrace EU,
- vyústily v systematické zapojení občanské sféry a zejména hospodářských a sociálních partnerů do celého procesu vypracovávání a provádění strategií.

1.4. Makroregionální strategie mohou přispět ke zlepšení ekonomické konkurenceschopnosti, k tolik žádoucímu zvýšení HDP a k posílení evropské přidané hodnoty. Tyto strategie se díky monitorování vycházejícímu z příslušné databáze, účinného uplatňování zásady partnerství a srovnávací analýzy založené na nasbíraných zkušenostech osvědčily jako účinná politika. Díky tomu:

1.4.1. by šlo v rámci evropského semestru vyzdvihnout plnění cílů strategie Evropa 2020 na územní úrovni;

1.4.2. by bylo možné v průběhu procesu přezkumu obecných a konkrétních cílů a výsledků strategie Evropa 2020 v polovině období zapracovat v zájmu účinnosti prvky pro rozvoj makroregionální spolupráce, ochranu životního prostředí a urbanistické prvky, které figurují v různých dohodách o partnerství;

1.4.3. bude moci posílení makroregionálních souvislostí plánovaných opatření, uvedených v operačních programech, na základě 11 strategických cílů politiky soudržnosti vytyčených na období 2014–2020 zajistit jejich celoevropskou přidanou hodnotu, účinnost a efektivitu;

⁽¹⁾ Zpráva Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o správě a řízení makroregionálních strategií, COM(2014) 284 final.

⁽²⁾ Nedávna a připravovaná stanoviska EHSV k makroregionálním oblastem a strategiím a souvisejícím horizontálním otázkám – klíčové body.

1.4.4. budou moci makroregionální souvislosti programů pro regionální spolupráci, o nichž bylo rozhodnuto v rámci městské agendy a které se týkají sítě aglomerací v EU, napomoci sociokulturní integraci a vytvoření podmínek nutných k uspokojení sociálních potřeb;

1.4.5. vznikne nový makroregionální nástroj k ochraně životního prostředí a udržitelnému využívání zdrojů.

1.5. EHSV doporučuje, aby se řídicí struktura na celoevropské úrovni posílila tak, že se do všech fází rozhodovacího procesu vedle koordinační skupiny na vysoké úrovni, složené ze zástupců všech 28 zemí, jež odpovídá za makroregionální řízení, zapojí občanská společnost a města a územní celky.

2. Diskuse

2.1. Z dosavadních zkušeností vyplývá (a analýzy Komise to potvrzují), že makroregionální strategie mají pro EU přínos v následujících oblastech:

- posilování evropské a regionální identity,
- plánování a provádění evropských strategií,
- koordinované využívání zdrojů.

2.2. Makroregionální strategie představují nové nástroje, jež jsou velmi potřebné, poněvadž:

- reakce na krizi nejsou komplexní, a tak je zapotřebí nalézt rovnováhu mezi různými územními a společenskými aspekty,
- se ve volbách do EP ukázalo, že Evropská unie nemá vždy odpovídající vztahy s občanskou společností,
- je nutné zreformovat institucionální systém EU (např. co se týče demokratizace a decentralizace, posílení horizontálních struktur, účinnosti a efektivity realizace jejích politik či socio-ekonomického partnerství).

2.3. Makroregionální strategie jsou aktuální, neboť:

- se na základě volebních výsledků utvořila nová Komise, která má nové priority a jejíž hlavní cíle, jimiž je zejména tvorba pracovních míst, posílení růstu a efektivita investic plánovaných podniky, do velké míry závisejí na adaptabilitě regionů,
- se právě připravuje hodnocení strategie Evropa 2020 v polovině období a v roce 2015 by měly být přijaty revidované směrnice, čímž by se měl posílit makroregionální přístup,
- se ukázalo, že dosud přijaté a v současnosti prováděné makroregionální strategie (pro Podunají a pro region Baltského moře) odhalily jak v oblasti správy, tak v oblasti evropské přidané hodnoty (zejména pokud jde o zachování životního prostředí – moře – a předcházení katastrofám – ochrana před povodněmi – a v kontextu ekonomické spolupráce v oblasti turistického ruchu a v inovativních odvětvích) nové zdroje,
- se rozšiřují iniciativy Komise (pro Jaderské moře, pro Alpy), a tak členské státy a regiony čím dál více potřebují plánovat makroregionální provázanost (a soustředit se přitom obzvláště na zapojení třetích zemí do spolupráce),
- výrazně se rozvíjejí možnosti makroregionální spolupráce, které identifikovala socio-ekonomická sféra (v regionu Středomoří, na pobřeží Atlantského oceánu). To také významně přispívá ke koordinaci námořních strategií a politik ve vnitrozemí,
- podél hlavních přeshraničních a lineárních infrastruktur nabývá na síle již dlouho zavedená makroregionální spolupráce, zejména díky rozvoji makroregionálních os v rámci nástroje pro propojení Evropy,

- prezentace makroregionální spolupráce se v programovém období 2014–2020 stala povinnou součástí dohod o partnerství.

2.4. Makroregionální strategie jsou ze své povahy orientované na rozvoj, a proto mohou výrazně přispět k posílení a provádění rozvojové politiky Unie, obzvláště pokud jde o iniciativy vycházející „zdola“. To platí obzvláště pro tyto oblasti (funkce):

- ekonomická aktivita malých a středních podniků,
- výzkum, vzdělávání, výuka jazyků, spolupráce v kultuře a zdravotnictví,
- spolupráce v energetice, ochraně životního prostředí, logistice, veřejných službách (voda, odpadní voda, odpady),
- společné plánování státních orgánů, regionálních institucí i místních samospráv,
- spolupráce v otázkách bezpečnosti a migrace,
- praktické posílení konkurenceschopnosti na trhu (konkrétní spolupráce na trhu práce podporou malých a středních podniků nebo vytvářením fondů pro rozvoj),
- spolupráce v oblasti statistiky.

Většinou se jedná o oblasti, kde mají opodstatnění v první řadě iniciativy vycházející zdola, protože přímá regulatorní úloha evropských institucí je tam okrajová.

2.5. Účastníci makroregionálních strategií by měli spolupracovat jako subjekty se zodpovědností za horizontální úkoly svých vlád.

2.6. V makroregionálním přístupu se jak z hlediska perspektivy, tak z hlediska nástrojů správy, odráží možné směry pro obnovu Unie:

- poskytuje politickou správu a strategické řízení, které koordinuje účast aktérů z jednotlivých úrovní, aniž by bylo nutné vytvářet nové rozsáhlé instituce,
- dokáže integrovat politiky a programy na různých úrovních (EU, jednotlivých členských státech, týkající se územní spolupráce, v přidružených nebo kandidátských zemích, odvětvové a finanční nástroje atd.),
- koordinuje politické, strategické a finanční nástroje v zájmu účinného a efektivního provádění,
- napomáhá překonávání regionálních hranic mezi územními správními organizacemi a různými odvětvími,
- zajišťuje, že zúčastněné subjekty celý proces koncepce a provádění strategie přijímají za svůj.

2.7. Podmínky „dobré“ makroregionální správy jsou následující:

- schopnost strategického plánování,
- spolehlivá územně specifická databáze a schopnost analýzy,
- odpovídající výkonný orgán,

- rozsáhlý kontrolní mechanismus, který by se vztahoval jak na plánování, tak na provádění,
- dostatečné komunikační nástroje,
- nutná schopnost adaptace a
- transparence činností nezbytná ke kontrole.

2.8. Podle definice makroregionálních strategií makroregiony:

- pokrývají zóny se společnými zeměpisnými, hospodářskými a kulturními charakteristikami,
- řeší tytéž výzvy a nabízejí se jim tytéž příležitosti,
- za účelem prosazování územní soudržnosti realizují prostřednictvím koordinace zdrojů posílenou spolupráci.

2.9. V současné evropské praxi této definici odpovídají dva druhy makroregionů. Pro oba je charakteristické, že mohou mít členy ze třetích zemí:

- makroregiony lineárního typu, které v zásadě navazují na velké infrastruktury, jako je například Podunají nebo regiony podél koridorů,
- makroregiony, které pokrývají velká území, jako je Pobaltí, Jadran a Alpy, oblast Středozemního moře a pobřeží Atlantiku.

2.10. S vytvořením EU se historické hranice Evropy staly z funkčního hlediska virtuálními. Přijetím makroregionálního přístupu můžeme na mapě Evropy nakreslit nové funkční hranice. Mechanismy pro otevřenou spolupráci, která je posílená, nebo právě prochází procesem posilování, na základě makroregionální koncepce odrážejí politický přístup 21. století, jenž by měl v demokratické Evropě pěstovat stále se vyvíjející spolupráci s cílem stimulovat ekonomiku a společnost podporující začlenění a udržitelně přitom zachovávat životní prostředí.

3. Obecné poznámky a doporučení k rozšíření úlohy makroregionálních strategií

3.1. Je možné nalézt rovnováhu mezi novým zaměřením strategie Evropa 2020 a finanční a ekonomickou správou na straně jedné a koncepcí, která přesahuje HDP, na straně druhé, a to snižováním regionálních rozdílů a úsilím o harmonický rozvoj za zohlednění sociálních potřeb a environmentálních aspektů.

3.2. Makroregionální strategie napomáhají územní soudržnosti posilováním mechanismů založených na solidaritě. Zároveň je při ohledu na rozdíly mezi jednotlivými regiony možné efektivněji koordinovat rozvojové nástroje.

3.3. Návrhy na koordinovaný makroregionální rozvoj a ekonomický přínos těsnější makroregionální spolupráce pomohou přitáhnout více investic do inovací a kapacity pro výrobu a dodávky ve velkém měřítku.

3.4. Sítě a institucionální a hospodářské vazby uvnitř makroregionů mohou výrazně zmírnit dopady globalizační krize, a to tak, že využívají zdroje a pomáhají vyrovnávat rozdíly mezi regiony na různých stupních rozvoje. Významnou úlohu přitom hrají metropolitní a další rozvinuté městské regiony, které jsou motorem rozvoje.

3.5. Sítě metropolitních a polycentrických regionů nabízejí podstatný hospodářský a inovační potenciál a stimulují tvorbu pracovních míst. Současně mohou představovat výraznou hrozbu pro životní prostředí. Makroregionální strategie mohou kompenzovat rizika spojená se změnou klimatu, kterou hustě zalidněné městské oblasti vyvolávají, a umožnit plánování k jejich překonání.

3.6. Makroregionální strategie také mohou napomoci zajistit rovnoměrný rozvoj malých a středně velkých měst, upevňovat vazby mezi nimi a prosazovat místní a regionální hodnoty.

3.7. Makroregionální politika může přispět k oslabení územních a hospodářských rozdílů tím, že přizpůsobí stěžejní programy strategie Evropa 2020 podmínkám daných regionů.

3.8. Makroregionální strategie může být nástrojem k vytvoření kritického množství, které je zapotřebí ke kombinaci hospodářského, sociálního a environmentálního bohatství v zájmu rozvoje. To může být obzvláště důležité v případech přeshraničních nadnárodních programů.

3.9. Makroregionální strategie mohou vzhledem ke svému rozsahu napomoci rozvinout služby obecného zájmu tak, aby byly spravedlivější a dostupnější, a zároveň usnadnit přístup k informacím a znalostem a zlepšit podmínky pro mobilitu.

V Bruselu dne 18. února 2015.

Předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Henri MALOSSE

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Úloha družstevních záložen a spořitelén v územní soudržnosti – návrhy na upravený rámec finanční regulace

(stanovisko z vlastní iniciativy)

(2015/C 251/02)

Zpravodaj: Carlos TRIAS PINTÓ

Dne 10. července 2014 se Evropský hospodářský a sociální výbor, v souladu s čl. 29 odst. 2 jednacího řádu, rozhodl vypracovat stanovisko z vlastní iniciativy k tématu

Úloha družstevních záložen a spořitelén v územní soudržnosti – návrhy na upravený rámec finanční regulace.

Specializovaná sekce Hospodářská a měnová unie, hospodářská a sociální soudržnost, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 3. února 2015.

Na 505. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 18. a 19. února 2015 (jednání dne 18. února), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 153 hlasy pro, 2 hlasy byly proti a 10 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1. EHSV považuje za nezbytné, aby byla při přechodu na nové modely bankovního (*new banking business models*) a nebankovního podnikání v oblasti financí zachována „biologická rozmanitost“ finančního systému, aniž by to znamenalo svévolné uplatňování práva ⁽¹⁾.

1.2. Banky typu *shareholders-value* (SHV) se musí efektivně doplňovat s bankami typu *stakeholder-value* (STV), a to prostřednictvím svých korporátních, retailových a investičních aktivit. Jen tak bude možné dosáhnout stabilního a efektivního finančního ekosystému, jenž by plně přispíval k rozvoji reálné ekonomiky.

1.3. EHSV rozhodně podporuje úsilí vyvinuté Evropskou komisí při zohlednění specifické povahy družstevních záložen a spořitelén v rámci nové finanční regulace, čímž se zamezí nežádoucím důsledkům jednotného uplatňování obezřetnostních pravidel a případné nadměrné administrativní zátěži.

1.4. Nicméně hlavním problémem je i nadále vhodné uplatňování **zásady proporcionality** v rámci nové bankovní regulace (zejména co se týče **směrnice o kapitálových požadavcích – CRD IV a nařízení o kapitálových požadavcích – CRR**), kterou Basilejský výbor navrhl používat úměrně v souladu se Smlouvami Evropské unie. To znamená, že by se měly uplatňovat přísnější požadavky na celosvětové banky, striktní požadavky pro celoevropské banky (systémově v Evropě) a flexibilnější požadavky na národní a místní banky (které zajišťují náležitou úroveň ochrany spotřebitele).

1.5. Nejedná se o neopodstatněné udělení výsadních práv určitým segmentům finančního sektoru. EHSV vždy prosazoval rovné soutěžní podmínky, a proto navrhuje, aby byly používány objektivní parametry, které by ospravedlnily specifický typ regulace pro každý obchodní model. Těmito parametry jsou ekonomické a finanční výsledky, přínos pro reálnou ekonomiku, řízení rizik a správa. EHSV navrhuje finančním orgánům, aby vytvářely pobídky pro subjekty, kteří nejlépe splňují tyto podmínky.

1.6. Záměrem EHSV je upozornit na význam modelu bankovníctví, jež představují družstevní záložny a spořitelny, zdůraznit svůj odmítavý postoj vůči jistým jednáním finančního sektoru včetně některých subjektů tohoto sektoru, a zasadit se o posílení etických norem a kodexů řádné správy napříč finančním odvětvím coby základního předpokladu pro znovunabytí ztracené důvěry.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 451, 16.12.2014, s. 45.

1.7. EHSV zdůrazňuje, že pokračující stagnace a zdražování úvěrů pro malé a střední podniky a rodiny mohou mít dramatické důsledky pro budoucnost Evropské unie. Rovněž vyjadřuje souhlas s nedávnou kritikou ze strany Evropského parlamentu k postoji Basilejského výboru ohledně specifických evropských nástrojů pro financování malých a středních podniků.

1.8. Pokud chce Evropa úspěšně čelit budoucím výzvám a být hybatelem změn (a nikoliv změny pasivně trpět), musí bezodkladně přijmout celou řadu různých opatření finančního rázu, jež by vedla k účinnému naplnění strategie Evropa 2020, Aktů o jednotném trhu I a II, iniciativy Small Business Act, programu Cosme, iniciativy pro sociální podnikání atd. Posílení úlohy spořitelny a družstevních záložen v evropském finančním systému bude mít pro splnění těchto cílů klíčový význam.

2. Družstevní záložny a spořitelny v evropském finančním kontextu

2.1. Spořitelny a družstevní záložny plní tradičně klíčovou úlohu při rozvoji hospodářství, zejména v podpoře zemědělství, průmyslové malovýroby a obchodu. Nyní představují přibližně 40 % finančního sektoru Evropské unie (ve Francii dosahují 70 % podílu a v Německu podílu 60 %), přičemž jejich uspořádání se v různých zemích výrazně liší. Pokud jde o spořitelny, je odvětvová koncentrace ve Španělsku či Finsku v kontrastu se silnou atomizací v Německu či Rakousku.

2.2. Obecně lze říci, že bankovní restrukturalizace vedla k tomu, že struktura sektoru obecně zeštíhlela, je zdravější, ale méně inkluzivní, neboť v posledních letech bylo omezeno financování malých a středních podniků a rodin, což přineslo postupné snižování počtu regionálních zastoupení a rušení četných pracovních míst. Tato tendence se může zvýšit, pokud budou z trhu vyloučeny místní banky.

2.3. Coby podnikatelský model retailového bankovníctví nesou družstevní záložny a spořitelny prvky, kterými se výrazně odlišují: napojení na místní výrobní strukturu, územní zakořenění, hustota obchodních sítí, blízkost ke klientům, financování specifických sektorů, blízkost místním zájmům a sociálním subjektům a solidární charakter.

2.4. Díky svému strukturálnímu uspořádání mají spořitelny a družstevní záložny obvykle zdravou vlastnickou strukturu a riziko podstupují v rozumné míře, přičemž své investiční a kapitalizační procesy uzpůsobují vnitřnímu územnímu rozvoji.

2.5. Z hlediska pojmů je vhodné stanovit rozdíly mezi družstevními záložnami a spořitelny:

- družstevní záložny mají soukromý charakter a dvojí charakter: jsou to družstevní společnosti a úvěrové instituce, jejichž hlavním účelem je poskytování finančních služeb jejich podílníkům/vlastníkům a klientům. Jejich správa je založena na družstevních principech, tedy demokratickém rozhodování a účasti (jedna osoba jeden hlas), a významná část jejich výnosu jde do rezervních fondů a do sociálních fondů povinných dotací;
- spořitelny mají soukromý nadační charakter a dvojí základní poslání: finanční aktivity a sociální činnost. Výjimečnost tohoto modelu spočívá v tom, že zde nejsou výslovně majitelé, ačkoli současně existují také další konfigurace, jako jsou veřejnoprávní společnosti nebo společnosti akciové. V případě nadací rozhoduje o správních orgánech valná hromada, na níž jsou zastoupeny místní a regionální orgány a v závislosti na jednotlivých zemích také klienti, zakládající subjekty a zaměstnanci. Zisky jsou rozděleny mezi rezervy a veřejně prospěšnou činnost.

2.6. Údaje týkající se družstevních záložen hovoří v době krize samy za sebe – v EU nevyhlásila úpadek žádná z nich. Mají přibližně 20 % podíl na trhu se vklady a v zemích, jako je Itálie, Francie, Německo nebo Nizozemsko, financují mezi 25 % a 45 % úvěrů pro malé a střední podniky, přičemž jejich podíl vkladů za posledních několik let stabilně rostl, což je významným ukazatelem důvěry v tento druh subjektu.

2.7. Spořitelny si zase zachovaly vysoký podíl na finančním sektoru EU. V Německu dosahují 43 % podílu na trhu s vklady a 39 % podílu na trhu s úvěry a ve Španělsku činí tyto podíly 41 % v případě vkladů a 42 % v případě úvěrů.

2.8. Taktéž Mezinárodní měnový fond ⁽²⁾ podtrhuje zásadní úlohu družstevních záložen. Tyto subjekty, jež nejsou tolik závislé na očekávání akcionářů, spolehlivě a bezpečně uspokojují úvěrové potřeby malých a středních podniků a mnohých domácností.

2.9. Přesto se vyskytly výjimky, kdy se některé spořitelny a družstevní záložny vzdaly vlastních cílů, pustily se do spekulativních aktivit a rozhodly se neúměrným způsobem expandovat na jiná území, což vedlo ke ztrátě dobré pověsti a v některých zemích k zavedení regulačních opatření, jež určitým způsobem zdeformovaly tento model bankovníctví.

2.10. Stručně řečeno, posílení kapitálu, dosažení adekvátních rozměrů a zachování územního charakteru i vysoké míry ochrany spotřebitelů musí jít ruku v ruce se zachováním základních prvků jedinečného podnikatelského modelu. EHSV v tomto procesu žádá o uznání a podporu institucí Evropské unie.

3. Výzvy stojící před rozvojem podnikání v oblasti retailového bankovníctví

3.1. Spořitelny a družstevní záložny mají specifické rysy obchodního modelu retailového bankovníctví: blízkost ke klientům, územní zakořenění, spolupráce, sociální činnost atd. Rozvoj jejich možností samozřejmě určují různé faktory ⁽³⁾:

- v důsledku rostoucí konkurence se postupně snižují marže v oblasti finančních zprostředkovatelských služeb;
- distribuce prostřednictvím více kanálů vyžaduje značné investice do technologií;
- nedostatečný objem v určitých případech vyžaduje uzavírání strategických aliancí mezi různými institucemi nebo jejich fúze;
- fenomény koncentrace nejsou oproštěny od rizika a mohou přivodit ztráty z rozsahu;
- místní bankovníctví je těžké skloubit s geografickou diverzifikací na mezinárodních trzích.

3.2. Nehledě na výše uvedené plní družstevní záložny a spořitelny i nadále velmi důležitou úlohu při naplňování strategie Evropa 2020, a to prostřednictvím své finanční, sociální a územní funkce, a doplňují nebankovní financování (skupinové financování, rizikový kapitál, *business angels* atd.), jež vzniklo v důsledku výrazného omezení bankovních úvěrů (zamrznutí úvěrového trhu) a vysokých požadovaných záruk.

3.3. EHSV se domnívá, že úřady působící v hospodářské a měnové oblasti musí posílit opatření zaměřená na usnadnění přístupu malých a středních podniků k finančním prostředkům, stimulovat dlouhodobé financování a posilovat různorodost forem podnikání ⁽⁴⁾ a rozložení rizik v odvětví finančních služeb.

4. Sociální funkce v zájmu místních ekonomik

4.1. V družstevních záložnách a spořitelnách jsou finanční a sociální funkce pevně provázány v zájmu dosažení území soudržnosti. Angažovanost v sociální oblasti a zájem o komunitu jsou rysy, které nejsnáze zaznamená veřejnost ⁽⁵⁾.

4.2. Získaný přebytek se rozděluje do oblasti kultury a sociální a zdravotní péče, vzdělávání a výzkumu, ochrany historického uměleckého dědictví, udržitelnosti z hlediska životního prostředí atd. a v případě spořitelny představuje sociální dividenda několik milionů eur ročně.

⁽²⁾ *Redesigning the Contours of the Future Financial System*, IMF staff position note, 16. srpna 2010 (SPN/10/10).

⁽³⁾ Banco de España: *Cooperative and savings banks in Europe: Nature, challenges and perspectives*, duben 2011; Evropská asociace družstevních bank: *ACB answer to the Green Paper on territorial cohesion turning territorial diversity into strength*, únor 2009; WSBI-ESBG: *200 years of savings banks: a strong and lasting business model for responsible, regional retail banking*, září 2011; EHSV: *Sociální ekonomika v Evropské unii*, 2014.

⁽⁴⁾ Úř. věst. C 318, 23.12.2009, s. 22.

⁽⁵⁾ E. Castelló (2005): *El liderazgo social de las cajas de ahorros*, FUNCAS, Madrid, 2005.

4.3. S ohledem na to, že je nezbytné vytvářet pro místní ekonomiky hodnoty, stává se přístup *stakeholder value* (STV) čím dál tím důležitějším. Sociální bankovníctví konkrétně usnadňuje finanční začlenění a územní soudržnost a podporuje podnikání a realizaci projektů v oblasti mikrofinancování a sociálně odpovědného investování.

4.4. Družstevní záložny a spořitelny plní významnou roli jako zprostředkující subjekty nástrojů a programů EU. EHSV se zasazuje o to, aby byla těm nejmenším družstevním bankám usnadněna úloha zprostředkujících subjektů pro finanční nástroje Evropské investiční banky (EIB) a Evropského investičního fondu (EIF), a to formou zjednodušení administrativních požadavků, což je klíčový prvek realizace Junckerova plánu. Dále je nezbytné, aby měly možnost posílit svou úlohu v realizaci iniciativy pro sociální podnikání.

5. Důsledky restrukturalizace pro odvětví sociálního bankovníctví

5.1. V Evropě podstoupily spořitelny v poslední době intenzivní restrukturalizaci, v jejímž důsledku se v některých zemích změnil jejich charakter nadace.

5.2. Později došlo z důvodu globální finanční krize k procesům zachrany a ozdravování, k fúzím a akvizicím, znárodnování a dokonce k přeměně španělských spořitelen na banky.

5.3. Problémy s řízením podniků, vysoké požadavky nové finanční regulace a potřeba přizpůsobit rozměry odvětví zmenšujícímu se trhu s sebou přinesly určité jevy spojené s bankovní koncentrací. S ohledem na potíže spojené s internacionalizací těchto institucí za účelem zvýšení objemu upozorňuje EHSV na to, že v nadnárodních skupinách bývá míra podstupování rizika větší.

5.4. Na druhou stranu vydala Komise na základě zprávy skupiny Liikanen z roku 2012 a s ohledem na to, jaké problémy znamenají pro kapsu daňových poplatníků banky, „jejichž velikost nedovoluje jejich selhání“, nařízení týkající se strukturálních opatření zaměřených na zvýšení odolnosti úvěrových společností v EU, k němuž již Výbor předložil stanovisko ⁽⁶⁾ s podporou velké většiny hlasů.

5.5. V určitých člancích tohoto návrhu nařízení jsou stanoveny výjimky z kapitálových požadavků a hlasovací právo v případě družstevních záložen a spořitel, neboť tyto instituce mají velmi specifickou ekonomickou a vlastnickou strukturu.

5.6. EHSV se domnívá, že některá pravidla týkající se oddělení mezi komerčním a investičním bankovníctvím by mohla ohrozit systém fungování menších místních bank a jejich každodenní přítomnost na daném území za účelem podpory reálné ekonomiky, a byla by tudíž nepřiměřená.

5.7. Důsledky těchto změn nejsou z hlediska evropských občanů neutrální – snižuje se instalovaná kapacita (počet poboček a zaměstnanců), což má dopady na zaměstnanost a financování soukromých osob a malých a středních podniků.

5.8. EHSV má zkrátka za to, že bez jisté flexibility, co se týče plnění nových regulačních požadavků, hrozí, že družstevní záložny a spořitelny nabudou bankovních prvků, naprosto se tak změní jejich charakter a společnost přijde o důležité, po staletí budované sociální aktivum.

6. Strategické volby s ohledem na výzvy budoucnosti

6.1. Družstevní záložny a spořitelny přispěly ke stabilitě, solventnosti a konkurenci v rámci evropského bankovního systému. Nové požadavky trhu však přinášejí následující výzvy, jimž je nutné čelit:

- upevnit model retailového bankovníctví lokálního charakteru;
- prohloubit spolupráci v oblasti podnikání;
- zkvalitnit interní systémy řízení rizik;
- přizpůsobit se novým opatřením v oblastech regulace, dohledu a odolnosti;
- podpořit odbornou zdatnost svých vedoucích pracovníků;

⁽⁶⁾ Úř. věst. C 451, 16.12.2014, s. 45.

- posílit efektivitu řízení;
- chránit výši svého kapitálu s cílem předcházet insolventnosti;
- podporovat transparentnost a řádnou správu a řízení společností.

6.2. Relační kapitál je nehmotným aktivem se zásadním významem pro bankovní podnikání, a proto musí finanční instituce sociální ekonomiky využívat své sítě kontaktů a interní podpory. Finanční orgány musí při uplatňování obezřetnostních pravidel uznat hodnotu těchto fondů solidarity mezi družstevními záložnami.

6.3. Musí třeba dohlížet na úroveň zpoždování plateb a na situace nejistoty vyplývající z geopolitických rizik a technologických inovací (Digitální agenda), které vytvářejí nový ekosystém pro finanční odvětví, u něhož bude nutné sledovat budoucí interakce čtyř činitelů: tradičních bank, nových digitálních hráčů, regulátora a spotřebitelů.

6.4. Je třeba, aby propojily svou silnou stránku coby model lokálního charakteru (s ohledem na to, že znají lidi a že se angažují v komunitních projektech) s využíváním IKT a mohly tak podpořit iniciativy zaměřené na obnovu reálné ekonomiky.

6.5. Musí zkvalitnit svou správu a řízení tím, že zavedou vhodné struktury pro školení, řízení a kontrolu činnosti. Konkrétně budou muset být stanoveny přísné kodexy chování s cílem zajistit profesionalitu a etiku v rámci širokého zastoupení zájmů ve vládních orgánech.

6.6. EHSV navrhuje, aby byl vytvořen nový model interního dohledu nad spořitelny a družstevními záložnami, jehož součástí by byli zaměstnanci, zástupci malých a středních podniků a další zájmové skupiny.

6.7. Budou také nuceny čelit nové výzvě v podobě konkurence ze strany nebankovních institucí, aby byly – v reakci na poptávku občanů – schopny paralelně růst a spolupracovat s platformami skupinového financování a aplikacemi podporujícími spolupodnikatelství.

7. Zkvalitnění odolnosti a dohledu evropského bankovníctví

7.1. EHSV se zasazuje o doplnění systémů finanční regulace a finančního dohledu a o to, aby měly finanční instituce dostatečnou kapacitu na to, odolat budoucím krizím.

7.2. V této souvislosti vydala Evropská komise nařízení v přenesené pravomoci⁽⁷⁾, jež na základě návrhů technických pravidel Evropského orgánu pro bankovníctví reguluje aspekty týkající se vlastních zdrojů s ohledem na to, že kapitálové nástroje družstevních zálož a spořitelen jsou odlišné. Zvláště důležité jsou v případě družstevních zálož otázky související s omezením splacení nástrojů zahrnovaných do kapitálu tier 1.

7.3. Dalším základním pilířem umožňujícím dotvoření bankovní unie je jednotný mechanismus dohledu a správa fondu určeného k úhradě eventuálních akcí na záchranu bank. Dle názoru EHSV posílí tento nástroj reakci bank v rámci budoucích krizí⁽⁸⁾.

7.4. Pokud jde o nutnost vzájemně sdílet rizika, EHSV podporuje návrh, aby byl při určování příspěvků jednotlivých institucí do budoucího Jednotného fondu pro řešení krizí zohledněn jejich model rizik, a požaduje na Komisi, aby ukazatele stanovené směrnicí týkající se ozdravných postupů a řešení krize úvěrových institucí⁽⁹⁾ byly vhodně prováděny. EHSV také vítá, že bylo zohledněno členství v institucionálním systému ochrany⁽¹⁰⁾.

⁽⁷⁾ Nařízení v přenesené pravomoci (EU) č. 241/2014 ze dne 7. ledna 2014.

⁽⁸⁾ Úř. věst. C 67, 6.3.2014, s. 58.

⁽⁹⁾ Viz směrnice 2014/59/EU.

⁽¹⁰⁾ Viz nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2015/63.

7.5. V tomto novém finančním kontextu žádá EHSV, aby byla skutečně stimulována sociální odpovědnost podniků, etika a transparentnost ve finančním odvětví a vyvinuto pedagogické úsilí ze strany orgánů dohledu za účelem zvýšení finanční gramotnosti ⁽¹¹⁾, zejména v souvislosti s různými formami sociální ekonomiky, které jsou zatím velmi neznámé. V této souvislosti je nezbytné udělit důležitější úlohu a viditelnost sítím, které je zastupují: Evropská asociace družstevních bank (EACB – anglická zkratka), Evropská federace evropských etických a alternativních bank (FEBEA) a Evropská skupina spořitelů (ESBG – anglická zkratka).

7.6. EHSV je toho názoru, že je velmi dobře, že jsou vytvářeny nové finanční nástroje za účelem zlepšení současné správy a řízení, ale v jejich regulaci je třeba zohlednit rozmanitost zapojených finančních subjektů a zajistit jejich stabilitu při současném omezení nákladů pro finanční instituce disponující skromnějšími zdroji. Jde zkrátka o zlepšování právní úpravy.

8. Posílení modelu sociálně odpovědného bankovníctví

8.1. Prioritami EU by měla být obnova výrobní struktury, posílení místních ekonomik a řešení sociálních problémů. Z toho důvodu žádá EHSV evropské instituce, aby prostřednictvím fór pro stálý dialog posílily bankovní modely, v nichž je finanční systém pevně zakořeněn v reálné ekonomice, což danému území přináší stabilitu a bohatství.

8.2. Trend neustálého zvětšování bank, jenž je důsledkem restrukturalizačních procesů, vzbuzuje obavy, neboť s sebou nese systémová rizika. Proto vyzýváme k návratu k tradičnímu podnikání (*back to basics*) formou větší diferenciací institucí specializovaných na obchodní bankovníctví v protikladu k těm, které kombinují svou činnost s investičními bankovními aktivitami. Zkušenosti ukázaly, že rozmanitost, rozptýlení a rozdělení rizik mají pozitivní vliv na evropský finanční systém.

8.3. Vitalita a rozvoj družstevních záložen a spořitelů se zakládají na demokratickém řízení a svobodné a odpovědné volbě umístění svých přebytků. Posílení finanční zprostředkovatelské činnosti ve službách reálné ekonomiky zajistí jejich budoucí kontinuitu v souladu s cíli udržitelného rozvoje OSN do roku 2015 a s deklarací OSN o družstvech z roku 2012.

8.4. Proto si spořitelny a družstevní záložny zaslouží zvláštní zacházení při uplatňování omezitelných norem se zohledněním skutečnosti, že tyto instituce představují model bankovníctví požadovaný evropskými občany, založený na odpovědném a solidárním ⁽¹²⁾ řízení a na zásadách a hodnotách sociální ekonomiky.

V Bruselu dne 18. února 2015.

Předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Henri MALOSSE

⁽¹¹⁾ Úř. věst. C 318, 29.10.2011, s. 24.

⁽¹²⁾ Úř. věst. C 100, 30.4.2009, s. 84.

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Zbavení EU azbestu

(2015/C 251/03)

Zpravodaj: Aurel Laurențiu PLOSCEANU**Spoluzpravodaj: Enrico GIBELLIERI**

Dne 8. července 2014 se Evropský hospodářský a sociální výbor, v souladu s čl. 29 odst. 2 jednacího řádu, rozhodl vypracovat stanovisko z vlastní iniciativy k tématu

Zbavení EU azbestu.

Poradní komise pro průmyslové změny (CCMI), kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 28. ledna 2015.

Na 505. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 18. a 19. února 2015 (jednání dne 18. února 2015), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 162 hlasy pro, 5 hlasů bylo proti a 10 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1. Úplné odstranění veškerého použitého azbestu a všech výrobků obsahujících azbest musí být pro Evropskou unii prioritním cílem. Je na členských státech, aby vypracovaly akční plány, EU by však měla plnit koordinační úlohu. V tomto ohledu EHSV vybízí EU, aby spolupracovala se sociálními partnery a dalšími zainteresovanými stranami na evropské, vnitrostátní a regionální úrovni při přípravě a sdílení akčních plánů nakládání s azbestem a jeho odstraňování. Tyto plány by měly zahrnovat: vzdělávání a poskytování informací; školení státních zaměstnanců; vnitrostátní a mezinárodní odbornou přípravu; programy s cílem financovat odstraňování azbestu; osvětovou činnost týkající se odstraňování azbestu a produktů obsahujících azbest (a to i během jeho odstraňování z budov), veřejných infrastruktur a areálů bývalých továren na azbest; čištění areálů, budování zařízení na likvidaci azbestu a sutě obsahující azbest; sledování účinnosti stávajících právních požadavků; hodnocení expozice zaměstnanců, kteří jsou ohroženi; a ochranu zdraví.

1.2. Několik členských států EU sestavilo rejstříky budov s výskytem azbestu. Je třeba vybídnout ostatní členské státy k vytvoření takovýchto rejstříků, které by pracovníkům a zaměstnavatelům sloužily jako zdroj důležitých informací o rizicích spojených s azbestem ještě před zahájením prací na opravách a doplnily by stávající požadavky na bezpečnost a ochranu zdraví, které vyplývají z právních předpisů EU. Tato evidence by mohla být zahájena na místní úrovni u veřejných budov a veřejné infrastruktury.

Polsko je v současnosti jedinou zemí, která zavedla akční plán pro odstranění všech ještě stále existujících zdrojů azbestu a vyčlenila na něj finanční prostředky⁽¹⁾.

1.3. Cílem je odstranit veškerý azbest do konce roku 2032. Evropská unie by měla členské státy vybídnout, aby tohoto příkladu následovaly a aby na různých úrovních – místní, regionální a vnitrostátní – zahájily konkrétní akční plány a programy. V tomto ohledu je velmi důležité také to, aby bylo v plné míře vymáháno dodržování evropských a vnitrostátních předpisů týkajících se azbestu. Na evropské úrovni při tom může sehrát významnou roli Výbor vrchních inspektorů práce (SLIC), na vnitrostátní úrovni pak jsou to inspektoráty práce.

1.4. Z polského příkladu si lze vzít ponaučení, že mimořádně důležité je vyčlenit na odstraňování azbestu dostatečné veřejné finanční prostředky. Máme rovněž za to, že organizované a strukturované odstraňování azbestu představuje způsob, jak zlepšit regionální rozvoj a infrastrukturu daných regionů. Evropská komise by měla zvážit, zda by její strukturální fondy nemohly být výslovně zpřístupněny plánům na odstraňování azbestu.

1.5. Od Evropské komise se žádá, aby uskutečnila studii, která se bude zabývat stávajícími vnitrostátními postupy a systémy evidence azbestu a jejich financováním.

⁽¹⁾ Polské ministerstvo hospodářství – program omezování azbestu v Polsku 2009–2032, Příloha k usnesení Rady ministrů č. 39/2010 ze dne 15. března 2010.

1.6. Vytváření skládek azbestového odpadu je pouze dočasným řešením problému, který je tímto způsobem přenechán k řešení budoucím generacím, protože azbestová vlákna jsou v čase prakticky nezníčitelná. EHSV proto Komisi vyzývá, aby s odkazem na nejlepší dostupné technologie šířila informace o systémech pro likvidaci výrobků obsahujících azbest (plazmový hořák, pyrolytické spalování atd.). Je třeba podporovat výzkum a inovace s cílem zavést udržitelné technologie pro zpracování a inertizaci odpadu obsahujícího azbest, aby bylo možné ho bezpečně recyklovat, opětovně používat a v menší míře ukládat na skládkách. Komise by měla stanovit účinná opatření, která zamezí nebezpečnému odvážení azbestového odpadu na skládky, jež jsou určeny pro běžný stavební odpad.

1.7. Financování ze strany EU a pobídky členských států zaměřené na snižování energetické náročnosti budov by měly být provázány s bezpečným odstraňováním azbestu z těchto budov. EU sice vypracovala ambiciózní politiku energetické účinnosti a očekává se, že přepracované znění směrnice o energetické účinnosti v jednotlivých členských státech určí dlouhodobou strategii renovace budov, tato politika však není spojena se strategiemi odstraňování azbestu. Důrazně se doporučuje takovému provádění provést v konzistentní politice EU, která bude zahrnovat příslušné oblasti politiky.

V jakémkoli akčním plánu pro odstranění azbestu je třeba vzít v potaz kvalifikace veškerých subjektů, které se na dané činnosti podílejí. Týká se to pracovníků a podniků, koordinátorů BOZP a inspektorů práce, poradců, školitelů, zaměstnavatelů atd. Je naprosto nezbytné a doporučeníhodné, aby podniky zapojené do těchto akčních plánů disponovaly osvědčením o své způsobilosti.

1.8. Bezpečné odstraňování azbestu do značné míry závisí na vyškolených pracovnících ve dvou kategoriích: na těch, kdo pracují ve specializovaných podnicích, a na těch, kteří vykonávají povolání, v němž přicházejí do styku s azbestem náhodně.

EHSV vyzývá Komisi, aby ve spolupráci s vnitrostátními orgány poskytovala potřebnou podporu opatřením a iniciativám s cílem zajistit ochranu všech zaměstnanců v EU, vzhledem k tomu, že malé a střední podniky, které zaměstnávají většinu evropské pracovní síly, jsou obzvláště vystaveny potížím při provádění hygienických a bezpečnostních předpisů. Řádné školení má v tomto směru zásadní význam.

1.9. EHSV vyzývá Komisi, aby společně se sociálními partnery a jinými relevantními zainteresovanými stranami vypracovala programy a osvětové činnosti týkající se rizik spojených s azbestem a potřeby vhodného školení všech zaměstnanců, kteří mohou přijít do styku s materiály obsahujícími azbest, podle čl. 14 odst. 1 směrnice 2009/148/ES a aby zlepšila informace o stávajících právních předpisech týkajících se azbestu a poskytovala praktické rady o tom, jak tyto předpisy dodržet, a to i občanům EU.

1.10. V právních předpisech EU by měly být rovněž zohledněny a přejaty nejnovější výsledky vědeckého a lékařského výzkumu. Z nedávného výzkumu rovněž vyplynulo, že i velmi nízká expozice a velmi dlouhá doba latence mohou vést ke vzniku mezoteliomu a rakoviny plic. EHSV proto vyzývá Komisi, aby pozměnila doporučení 2003/670/ES tak, aby v něm byl zohledněn pokrok v lékařském výzkumu a aby byla rakovina hrtanu a vaječníků zahrnuta mezi nemoci související s azbestem.

1.11. Je třeba zajistit, aby byly na úrovni členských států registrovány veškeré případy azbestózy, mezoteliomu a dalších onemocnění souvisejících s azbestem prostřednictvím systematického sběru údajů o nemocech z povolání a jiných nemocech způsobených azbestem, aby byly pleurální plaky kategorizovány a oficiálně registrovány coby nemoc spojená s azbestem a aby byl za pomoci k tomu určených sledovacích středisek spolehlivě zmapován výskyt azbestu. Je nutné řádně vyškolen zdravotnický personál, aby mohl plnit svůj úkol stanovení správné diagnózy.

1.12. Mimoto by měly instituce EU šířit osvědčené postupy týkající se vnitrostátních pokynů a metod pro vnitrostátní postupy uznávání nemocí souvisejících s azbestem, nebo jejich šíření napomáhat.

1.12.1. Je nutné zlepšit zejména aktivní zapojení obětí do procesu uznávání. Aby měly přístup k potřebným informacím a měly možnost se vyjádřit, musí jim být poskytnuta právní, finanční a osobní pomoc. Je nutné sdružit oběti působení azbestu v organizacích. Sníží se tak jejich osobní zátěž během procesu uznávání, která vždy ještě zhoršuje jejich utrpení v důsledku nemoci.

EHSV proto:

- vyzývá pojišťovny a subjekty poskytující odškodnění, aby přijaly společný přístup, pokud jde o uznávání nemocí z povolání souvisejících s azbestem a odškodňování v případě těchto onemocnění;
- vyzývá ke zjednodušení a usnadnění procesu uznávání;
- uznává, že v důsledku velmi dlouhé doby latence nejsou oběti působení azbestu často schopny doložit příčinnou souvislost své nemoci s expozicí azbestu při práci;
- vyzývá Komisi, aby podporovala konference, které poskytují profesionální poradenství skupinám sdružujícím oběti působení azbestu a které poskytují podporu jejich členům.

1.12.2. V neposlední řadě EHSV Komisi vybízí, aby ve spolupráci se Světovou zdravotnickou organizací (WHO) a Mezinárodní organizací práce (MOP), třetími zeměmi a dalšími mezinárodními orgány podporovala celosvětově vysokou úroveň bezpečnosti a ochrany zdraví na pracovišti, například pojmenováním problémů spojených s azbestem a podporou řešení vedoucích k ochraně zdraví. Dále je třeba zvýšit informovanost a poskytovat pomoc osobám trpícím nemocemi spojenými s azbestem.

1.12.3. Vzhledem ke značnému významu této problematiky EHSV/CCMI toto stanovisko představí na konferenci, která je pořádána ve spolupráci s Evropským parlamentem, Výborem regionů a Evropskou komisí.

2. Úvod

2.1. Azbest byl sice v celé Evropě zakázán⁽²⁾ (zákaz byl vydán v roce 1999 a vstoupil v platnost v roce 2005), přesto zde ještě pořád zabíjí lidi. Ačkoliv jsou všechny druhy azbestu nebezpečné a jejich nebezpečný vliv je doložen a je předmětem regulace a ačkoliv bylo používání azbestu zakázáno, stále se vyskytuje v mnoha plavidlech, vlcích, strojích, bunkrech, tunelech, chodbách, potrubích ve veřejných i soukromých vodovodních sítích a zejména budovách, včetně mnoha veřejných i soukromých budov.

2.2. Podle WHO je jen v EU každoročně zaznamenáno 20 000 až 30 000 případů onemocnění spojených s azbestem a očekává se, že do roku 2030 zemře v EU na mezoteliom více než 300 000 občanů⁽³⁾. Dále se odhaduje, že na onemocnění spojená s azbestem ve světě každoročně zemře 112 000 lidí⁽⁴⁾.

2.3. To, že byl azbest v celé Evropě zakázán⁽⁵⁾ (zákaz byl vydán v roce 1999 a vstoupil v platnost v roce 2005), ani stávající dozor nad trhem nezaručují, že výrobky obsahující azbest nebudou na evropský trh dováženy. Týká se to celé řady výrobků – jde mimo jiné o stavební materiály, domácí spotřebiče, brzdová obložení do automobilů či termosky. EU by v rámci nového přístupu k doзору nad evropským trhem⁽⁶⁾ mohla podniknout kroky proti výrobkům obsahujícím azbest.

2.4. Na úrovni EU existuje komplexní soubor právních předpisů týkajících se azbestu, pokud jde o jeho zákaz, mezní hodnoty a ochranu pracovníků. Vedle zákazu používání azbestu a obchodování s ním byly stanoveny mezní hodnoty a zvláštní směrnice EU upravuje pracovní podmínky⁽⁷⁾, přičemž platí, že dané podniky musí být certifikovány a musí pracovníkům poskytovat informace a odbornou přípravu. Předpisy EU jsou však často velmi obecné a vedou k odlišnému provádění. Mimoto stále chybí takové aspekty, jako jsou specifická ustanovení týkající se úrovně odborné přípravy pro různé funkce či ustanovení ohledně evidence zdrojů azbestu.

2.5. Na tomto místě je třeba zmínit, že Evropský parlament ve své zprávě z vlastního podnětu přijaté v březnu 2013⁽⁸⁾ podrobně popsal různé problémy a oblasti politiky související s otázkou azbestu a uvedl v ní 62 konkrétních požadavků adresovaných politickým činitelům na evropské a vnitrostátní úrovni.

⁽²⁾ Směrnice 1999/77/ES.

⁽³⁾ <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs343/en/>

⁽⁴⁾ <http://www.efbww.org/pdfs/Presentation%20Mr%20Takala.pdf>

⁽⁵⁾ Směrnice 1999/77/ES.

⁽⁶⁾ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2013:0075:FIN:CS:PDF>, COM(2013) 75 final, viz zejména článek 12.

⁽⁷⁾ Směrnice 83/477/EHS ze dne 19. září 1983, pozměněná směrnicí 91/382/EHS ze dne 25. června 1991 a směrnicí 98/24/ES ze dne 7. dubna 1998.

⁽⁸⁾ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 14. března 2013 o ohrožení zdraví při práci v souvislosti s azbestem a výhledech na odstranění veškerého použitého azbestu (2012/2065(INI)).

2.6. Musíme si dnes uvědomit skutečnost, že roční výroba azbestu na celém světě zůstává na stejné vysoké úrovni, i když řada zemí jeho používání zakázala. Obchodování s azbestem a jeho používání se prostě jenom přesunulo z průmyslově vyspělých zemí do rozvíjejících se zemí. Vzkvétající celosvětový obchod s azbestem doprovází intenzivní činnost mezinárodní azbestové lobby, která ve své propagandě využívá také úslužnou výzkumnou práci některých vědců. V tomto ohledu je třeba poukázat rovněž na to, že do globálních odvětví zpracovávajících azbest i nadále putují evropské finanční investice. Evropa pokračuje i ve vývozu azbestu tím, že posílá plavidla k sešrotování do ostatních částí světa. Nesmíme zapomínat ani na to, že plavidla převážející azbest jako tranzitní náklad stále zajižďejí do doků a využívají přístavních zařízení v rámci EU nebo zde své zboží dočasně uskláňují.

2.7. Je mimořádně důležité, aby ve světě platily stejné podmínky, co se týče azbestu. EU by se v tomto ohledu měla rozhodující měrou přičinit k tomu, aby bylo používání veškerých druhů azbestu na celém světě zakázáno. Evropa může v tomto směru ostatním regionům světa poskytnout své poznatky o zdravotních účincích azbestu, o jeho nahrazování jinými materiály a o jeho bezpečném odstraňování. Je nezbytné, aby EU intenzivněji spolupracovala s mezinárodními organizacemi při zavádění nástrojů, které umožní označit trh s azbestem za obchod s toxickými látkami, a aby hlavní prioritou učinila zařazení chrysotilového azbestu do seznamu látek v příloze III Rotterdamské úmluvy⁽⁹⁾.

3. Konkrétní vývoj situace

3.1. Ze studie zveřejněné v roce 2011⁽¹⁰⁾ vyplývá, že podstatná část stávající zástavby v EU je starší 50 let. Přes 40 % obytných budov bylo postaveno před rokem 1960. Obrovský rozmach ve stavebnictví nastal v období 1961–1990, kdy se téměř ve všech členských státech bytový a domovní fond více než zdvojnásobil a kdy byl azbest rozsáhle používán.

3.2. Ve stejné studii se uvádí, že budovy mají zhruba 40 % podíl na celkové konečné spotřebě energie v Evropě. Představují odvětví s nejvyšší spotřebou energie, na druhém místě je doprava s 33 %. Současně se EU v rámci svého plánu přechodu na konkurenceschopné nízkouhlíkové hospodářství do roku 2050 zavázala, že do roku 2050 sníží emise skleníkových plynů o 80–95 %⁽¹¹⁾.

3.3. To znamená, že renovace budov skýtá značný potenciál z hlediska snížení jejich energetické náročnosti a tím i dosažení cílů plánu EU do roku 2050 a představuje jedinečnou příležitost k odstranění azbestu.

3.4. To ovšem vyžaduje koordinovaný přístup a úzkou spolupráci na úrovni EU a na úrovni jednotlivých států, co se týče politik a finančních programů. Jsou rovněž potřebné inovační finanční nástroje, aby byly podníceny soukromé investice.

3.5. Od EU se v tomto ohledu očekává, že bude plnit podpůrnou a koordinační úlohu. Lepší koordinace je nezbytná i v dalších oblastech politiky, jako je odborná příprava zaměstnanců, evidence a uznávání nemocí souvisejících s azbestem.

4. Vývoj situace na vnitrostátní úrovni

4.1. I po zákazu azbestu zůstávají v budovách miliony tun azbestu a ne všechny členské státy již vytvořily rejstřík s údaji o tom, kde všude se azbest nachází a kolik je ho třeba odstranit. Chybí nám tudíž odpovídající výchozí bod pro náležité nakládání se všemi zbývajících zdroji azbestu v Evropě.

⁽⁹⁾ Tato úmluva vstoupila v platnost dne 24. února 2004 a sleduje tyto cíle: podporovat sdílenou odpovědnost a společné úsilí smluvních stran v mezinárodním obchodu s určitými nebezpečnými chemickými látkami za účelem ochrany lidského zdraví a životního prostředí před možným poškozením; přispívat k takovému používání těchto nebezpečných chemických látek, které je šetrné k životnímu prostředí, a to usnadněním výměny informací o jejich vlastnostech, zabezpečením vnitrostátního rozhodovacího procesu o jejich dovozu a vývozu a rozšiřováním těchto rozhodnutí mezi smluvní strany.
<http://www.pic.int/TheConvention/Overview/TextoftheConvention/tabid/1048/language/en-US/Default.aspx>

⁽¹⁰⁾ BPIE (Buildings Performance Institute Europe), *Europe's buildings under the microscope* (Evropské budovy pod drobnohledem), říjen 2011.

⁽¹¹⁾ Směrnice 2010/31/ES ze dne 17. května 2010.

4.2. Polsko je v současnosti jedinou zemí EU, která zavedla celostátní program pro odstranění veškerého použitého azbestu. Odhadované náklady na tento program do roku 2030 činí 10 miliard eur. Tento program má jasný časový rámec a je odpovídajícím způsobem financován kombinací veřejných (stát, programy EU) a soukromých prostředků (vlastníci, územní sdružení atd.). Podobnou iniciativu je třeba zahájit ve všech zemích EU ⁽¹²⁾.

4.3. Ve Francii bylo zjištěno, že z 15 milionů sociálních bytů se u 3 milionů vyskytují problémy související s azbestem. Nezbytná renovace si podle odhadů vyžádá 15 miliard eur. Odhadované náklady na jeden byt se pohybují v rozmezí 15 000 až 20 000 eur. Je třeba bedlivě sledovat činnost spojenou s výskytem azbestu v mrakodrapu Tour Montparnasse, emblematické stavbě v Paříži.

4.4. Ve Spojeném království probíhá kampaň za odstranění azbestu ze všech škol. Jedním z důvodů, proč byla tato kampaň zahájena, je zvýšený výskyt mezoteliomu u britských učitelů ⁽¹³⁾.

4.5. V Litvě byl v roce 2012 spuštěn program výměny azbestových střeš, který realizuje ministerstvo zemědělství. Finanční podpora v rámci tohoto programu je určena obyvatelům vesnic a její maximální výše na jeden projekt nesmí překročit 6 000 litevských litasů (1 740 eur). EU a státní rozpočet financují až 50 % celkových způsobilých nákladů projektu.

5. Odborná příprava

5.1. Jedním z hlavních problémů je povědomí o azbestu – a nedostatečná informovanost o něm. Mnoho osob je při výkonu své práce vystaveno působení azbestu. Je tomu tak především v odvětví údržby a dekontaminace, ale může se to dotknout i spousty jiných profesí (pokrývači, elektrikáři, topenáři, pracovníci zabývající se recyklací, koordinátoři BOZP, inspektoři práce a řada dalších). Platné právní předpisy již od zaměstnavatelů vyžadují, aby řádně vyškolili všechny pracovníky, kteří jsou nebo mohou být vystaveni azbestovému prachu či materiálům obsahujícím azbest. Se zákazem používání různých druhů materiálu se však postupně vytrácejí znalosti o jejich nebezpečnosti, vlastnostech a vzhledu. Mnoho členských států sice poskytuje odbornou přípravu pracovníkům provádějícím demolice, stavebním dělníkům, údržbářům a dalším pracovníkům, kteří se podílejí na odstraňování materiálů obsahujících azbest, ještě stále však nebyly stanoveny dostatečné standardy, které by byly uplatňovány v celé Evropě.

5.2. Fyzická nedotknutelnost je základním lidským právem, které je mimo jiné zakotveno v Listině základní práv Evropské unie. Politiky EU musí být koncipovány tak, aby toto právo chránily. Týká se to především politiky v oblasti veřejného zdraví a bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, ale také dalších oblastí politiky souvisejících s potenciálním vystavením působení azbestu a s tím, jak by s ním mělo být naloženo.

5.3. Další důležitou otázkou je řádná informovanost stavebních inženýrů, architektů a zaměstnanců podniků, které se nespécializují na odstraňování azbestu. EHSV vyzývá Komisi, aby ve spolupráci s členskými státy vytvořila pracovní skupinu, která stanoví minimální kvalifikační požadavky týkající se azbestu a kvalifikační požadavky týkající se azbestu pro odbornou přípravu pracovníků v těchto profesích.

5.4. Evropští sociální partneři z odvětví stavebnictví (FIEC a EFBWW) tento problém vyřešili vypracováním informačních modulů o azbestu ⁽¹⁴⁾, jež jsou určeny pro posledně uvedenou kategorii pracovníků. V rámci jiného projektu financovaného z prostředků EU (ABClean – projekt Leonardo Da Vinci), který probíhá mimo sociální dialog, vznikají některé materiály pro kurzy zaměřené na přípravu školitelů ⁽¹⁵⁾.

⁽¹²⁾ Příloha k usnesení Rady ministrů č. 39/2010 ze dne 15. března 2010.

⁽¹³⁾ <http://www.asbestosexposureschools.co.uk/pdfnewslinks/INCREASING%20MESOTHELIOMA%20DEATHS%20AMONGST%20SCHOOL%20STAFF%20AND%20FORMER%20PUPILS%20%2017%20JAN%2015.pdf>

⁽¹⁴⁾ <http://www.efbww.org/default.asp?Issue=Asbestos&Language=EN> a: <http://www.fiec.eu/en/library-619/other-publications.aspx>

⁽¹⁵⁾ <http://www.abcleanonline.eu/Project.aspx>

6. Závěry z krátkého slyšení

6.1. Příliš mnoho lidí v Evropě trpí různými nemocemi způsobenými azbestem. Většina těchto onemocnění souvisí se zaměstnáním, avšak zdaleka ne všechna. Působení azbestových vláken byly vystaveny i ženy, když praly pracovní oděv svých mužů, a stejně tak jejich děti. V průběhu kampaně ve Spojeném království bylo zjištěno, že přibližně 80 % všech škol je ještě pořád kontaminováno azbestem. Z toho může snadno vzejít další generace obětí působení azbestu, zejména s ohledem na nejnovější vědecký výzkum týkající se otázky míry expozice/doby latence a vzniku onemocnění. I velmi nízká míra expozice může v kombinaci s dlouhou dobou latence vést k různým nemocem souvisejícím s azbestem. Vystavení působení azbestu tedy ohrožuje celou populaci v řadě členských států.

6.2. Kromě toho se v důsledku velmi dlouhé doby latence a zčásti nedostatečných znalostí zdravotnického personálu obětem často nedostane včasné a náležité pomoci a informací od poskytovatelů zdravotní péče.

6.3. Důležitým aspektem každého plánu na odstraňování azbestu je jeho bezpečná likvidace. V případě zanedbání tohoto aspektu dochází k nenadálému vystavení působení azbestu. Například ve Švýcarsku byla nejvyšší míra expozice azbestu naměřena v odvětví recyklace.

6.4. V zájmu ochrany občanů a pracovníků je nutné zajistit fungující dozor nad trhem, který je předpokladem pro to, aby se zamezilo proniknutí nových materiálů obsahujících azbest na evropský trh.

6.5. Pokud jde o smrtelné účinky všech forem azbestu, opírá se EU při svém konání o solidní společný základ. Ve směrnici 1999/77/ES se uvádí, že „dosud nebyla stanovena žádná úroveň expozice, pod níž chrysotilový azbest nevykazuje karcinogenní riziko“ a že „účinný způsob ochrany lidského zdraví je zákaz používání vláken chrysotilového azbestu a výrobků, které je obsahují“.

6.6. Onemocnění související s azbestem mohou přivodit a často přivozují zvlášť bolestivou a pomalou smrt. Ve zprávě organizace EUROGIP⁽¹⁶⁾ a zprávě o společném projektu EFBWW, EKOS a IBAS je popsána situace ohledně uznávání nemocí souvisejících s azbestem a poskytování odškodnění v případě těchto onemocnění tak, jak je upravena ve středoevropských členských státech⁽¹⁷⁾. I když jsou nejpříznavější nemoci související s azbestem v zásadě uznávány ve většině členských států, zůstává boj obětí za jejich uznání příliš často marný.

Výše uvedené zprávy poukazují také na značné rozdíly ve vnitrostátních předpisech a postupech týkajících se uznávání a odškodňování těchto nemocí. Obětem se často nedostane potřebné pomoci ani rady.

V Bruselu dne 18. února 2015.

Předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Henri MALOSSE

⁽¹⁶⁾ <http://www.eurogip.fr/en/publications-d-eurogip/130-asbestos-related-occupational-diseases-in-europe-recognition-statistics-specific-systems>

⁽¹⁷⁾ <http://www.efbww.org/default.asp?Issue=Asbestos+diseases&Language=EN>

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Pokrok při provádění strategie Evropa 2020 a způsob, jak dosáhnout jejích cílů do roku 2020

(průzkumné stanovisko na žádost lotyšského předsednictví Rady)

(2015/C 251/04)

Hlavní zpravodaj: Etele BARÁTH

Dne 25. září 2014 požádal pan Rihards Kozlovskis, úřadující ministr zahraničních věcí a ministr vnitra Lotyšské republiky, Evropský hospodářský a sociální výbor o vypracování průzkumného stanoviska k tématu

Pokrok při provádění strategie Evropa 2020 a způsob, jak dosáhnout jejích cílů do roku 2020.

Dne 14. října 2014 předsednictvo Výboru pověřilo řídicí výbor pro strategii Evropa 2020 přípravou podkladů Výboru na toto téma.

Vzhledem k naléhavé povaze práce jmenoval Evropský hospodářský a sociální výbor na 505. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 18. a 19. února 2015 (jednání dne 19. února), pana Barátha hlavním zpravodajem a přijal následující stanovisko 184 hlasy pro, 5 hlasů bylo proti a 6 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1. EHSV souhlasí s lotyšským předsednictvím, které uznává zásadní význam přezkumu strategie Evropa 2020 za účelem posílení evropské konkurenceschopnosti. EHSV podporuje přímou spojitost mezi lepší konkurenceschopností Evropy a stěžejní iniciativou Digitální agenda pro Evropu⁽¹⁾, včetně mimořádných důsledků pro průmysl, trh práce a společnost obecně, které byly Evropskou komisí a Radou podceněny. Situace vyžaduje zastřešující střednědobou a dlouhodobou vizi a silnější pocit odpovědnosti.

1.2. Opatření navržená v tomto stanovisku EHSV by měla pomoci zajistit, aby se strategie Evropa 2020 (a poté Evropa 2030) stala postupně, v průběhu několika let, ústřední koncepcí, na níž dlouhodobě stojí hospodářské, sociální a územní strategie EU zohledňující škálu rozdílných realit v členských státech.

1.3. Finanční krize má na provádění cílů strategie Evropa 2020 značný dopad, neboť vytváří omezení a tlaky týkající se účinnosti, přiměřenosti a legitimacy jejích cílů a modelu řízení. Obecně lze říci, že EU je dnes mnohem vzdálenější cílům strategie Evropa 2020, než tomu bylo v roce 2010. Strategie v důsledku krize utrpěla.

1.4. Podrobnosti o současném stavu lze nalézt v průzkumu Komise k přezkumu strategie Evropa 2020 v polovině období a ve stanovisku EHSV⁽²⁾. Stanovisko obsahuje řadu zajímavých bodů, které je třeba vzít v úvahu s ohledem na progresivní změny, jež budou pro revidovanou strategii navrženy. EHSV při několika příležitostech zdůraznil, že Evropa nepotřebuje zcela novou, ale mnohem účinnější strategii.

1.5. Nová Komise, která se ujala úřadu na podzim roku 2014, zveřejnila svůj pracovní program s názvem Nový začátek pro Evropu⁽³⁾.

EHSV souhlasí se třemi pilíři pracovního programu:

- a. poskytnout dodatečný impuls oživení evropského hospodářství a vytváření pracovních míst;
- b. povzbudit dlouhodobou konkurenceschopnost ve strategických oblastech;

⁽¹⁾ Digitální agendu pro Evropu naleznete na internetových stránkách Evropské komise <http://ec.europa.eu/digital-agenda/>

⁽²⁾ Stanovisko EHSV ke sdělení Komise *Jak pokračuje Evropa 2020: strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění* (Úř. věst. C 12, 15.1.2015, s. 105–114).

⁽³⁾ Pracovní program Nový začátek pro Evropu naleznete na internetových stránkách Evropské komise http://ec.europa.eu/priorities/docs/pg_cs.pdf

- c. posílit evropský lidský kapitál a fyzickou infrastrukturu a zaměřit se na vzájemné propojení v Evropě.

1.6. Nový pracovní program se zabývá realizací deseti politických směrů, jež tvoří priority předsedy Komise Jeana-Clauda Junckera. To vše je o to důležitější, vezmeme-li v úvahu, že některé z nich přímo podporují provádění strategie Evropa 2020:

- a. Investiční plán pro Evropu ⁽⁴⁾, vytvoření nového, riziko nesoucího Evropského fondu pro strategické investice,
- b. ambiciózní balíček pro jednotný digitální trh,
- c. první kroky směrem k energetické unii.

1.6.1. Spolu se strategií jejího provádění a široce rozšířenými informacemi o ní musíme mít i globální vizi. EHSV se domnívá, že strategie Evropa 2020 a investiční plán by měly být mnohem důkladněji propojeny.

1.6.2. EHSV se v současné době v rámci stanoviska ⁽⁵⁾ zabývá tím, do jaké míry by měl investiční plán napravit hlavní nedostatky strategie Evropa 2020; nové finanční nástroje zvyšují šanci na plnění jejích cílů.

1.6.3. EHSV souhlasí se zlepšením balíčku pro jednotný digitální trh ⁽⁶⁾ a provedením rozhodujícího kroku směrem k provádění digitální agendy, stěžejní iniciativy strategie Evropa 2020. Zajištění digitální budoucnosti Evropské unie je jedním z hlavních pilířů podporujících konkurenceschopnost evropské ekonomiky a určujících udržitelný rozvoj evropské společnosti šetrné k životnímu prostředí. EHSV požaduje, aby byla přijata opatření, která zajistí, že silný nárůst oblastí působnosti digitálních aplikací využívaných obyvateli Evropy bude mít pozitivní dopad i na zaměstnání.

EHSV znovu vyjadřuje svou podporu přidělení finančních prostředků na pokrytí podfinancování širokopásmových a digitálních sítí, o němž ve víceletém finančním rámci na období 2014–2020 ⁽⁷⁾ rozhodla Evropská rada.

1.6.4. EHSV znovu potvrzuje svůj postoj k podpoře společné evropské energetické politiky a podporuje zásady, jako je přizpůsobování a snižování rozdílů v cenách energie, zlepšování podmínek pro vnitřní trh s energií, snižování energetické závislosti na státech, které nejsou členy EU, a podporování obnovitelných energií.

2. Analýza hlavních dopadů na budoucí kroky ke zlepšení provádění strategie Evropa 2020

2.1. Roční analýza růstu ⁽⁸⁾ zveřejněná koncem roku 2014 formálně zohledňuje nový plán rozvoje, který má pro budoucnost Evropské unie zásadní význam. Hlavní cíle evropského semestru, národních programů reforem a strategie Evropa 2020 by měly být nakonec sladěny prostřednictvím dlouhodobé vize:

2.1.1. koordinované povzbuzení investic na základě Investičního plánu pro Evropu;

- a. cílem je využít na úrovni EU alespoň 315 miliard EUR dodatečných finančních prostředků pro investice do infrastruktury, kde se očekává, že se pokrokem dosáhne významného hospodářského a sociálního přínosu,
- b. zajistit, aby se finanční prostředky dostaly do reálné ekonomiky,

⁽⁴⁾ Investiční plán naleznete na internetových stránkách Evropské komise http://ec.europa.eu/priorities/jobs-growth-investment/plan/index_en.htm

⁽⁵⁾ Stanovisko EHSV k tématu *Investiční plán pro Evropu*, ECO/374 (dosud nezveřejněno v Úř. věst.).

⁽⁶⁾ Balíček pro jednotný digitální trh naleznete na internetových stránkách Evropské komise <http://ec.europa.eu/priorities/digital-single-market/>

⁽⁷⁾ Během jednání o víceletém finančním rámci byly prostředky na širokopásmové připojení v rámci Nástroje pro propojení Evropy sníženy o 8,2 miliardy EUR na pouhou 1 miliardu EUR.

⁽⁸⁾ Roční analýzu růstu na rok 2015 naleznete na internetových stránkách Evropské komise http://ec.europa.eu/europe2020/making-it-happen/annual-growth-surveys/index_cs.htm

- c. zlepšit investiční prostředí,
- d. posílit inovativní systém spolufinancování;

2.1.2. obnovený závazek ke strukturálním reformám;

2.1.3. úsilí o fiskální odpovědnost;

2.1.4. co nejlepší využití flexibility stávajících pravidel.

2.1.5. Je nezbytné zjednodušit systém správy s cílem zvýšit jeho účinnost a zvýšit společnou odpovědnost ze strany členských států a EU.

3. Úpravy operačních programů, které byly vypracovány na základě dohod o partnerství mezi Komisí a členskými státy, jsou téměř dokončeny. Vzhledem k tomu, že program „Nový začátek“ bude mít nevyhnutelně dopad na různé vnitrostátní programy, a to jak z hlediska cílů, tak nástrojů, měla by být dosud vytvořená evropská koordinace posílena.

3.1. Relevantnost, účinnost a účelnost způsobu, jakým jsou využívány strukturální fondy a Fond soudržnosti, mají výrazný vliv na rámce pro provádění nových finančních a právních nástrojů. EHSV navrhuje, aby se vytvořil přehled investic do infrastruktury a programů hospodářského rozvoje podporovaných z fondů a byl uveden do souladu s Evropským fondem pro strategické investice (EFISI) ⁽⁹⁾.

3.2. Plnění cílů investičního plánu a Evropského fondu pro strategické investice, zvýšení multiplikačního efektu fondů EU v období let 2014–2020 a zdvojnásobení hodnoty inovativních finančních nástrojů jsou pro dosažení cílů strategie Evropa 2020 zásadní.

3.3. EHSV, VR a poslanci Evropského parlamentu předložili několik možností k provedení určitých úlev v přechodném období, s cílem navýšit zdroje a znovu nastartovat investice EU. Mělo by se zvážit, jak by bylo možné v souladu s přístupem Komise z výpočtu schodku vyjmout spolufinancování poskytované členskými státy strukturálním fondům využívaným k dlouhodobým sociálním investicím (zejména v oblasti vzdělávání), aniž by se měnila pravidla. EHSV podporuje probíhající debatu v rámci Evropské komise zaměřenou na uplatňování takzvaného zlatého pravidla financování (golden rule), aby byly v rámci finančních předpisů HMU vyňaty budoucí investice veřejné správy z výpočtu čistých schodků veřejných financí ⁽¹⁰⁾.

3.4. Z finanční stránky je důležité najít komplexní přístup pro různé druhy výdajů, jako je systém spolufinancování pro transevropské sítě ⁽¹¹⁾ a Nástroj pro propojení Evropy ⁽¹²⁾, a vnitrostátní investice spolufinancované z ESFI. V tomto směru je nutné ujasnění ze strany Komise.

3.5. Mezi cíli strategie Evropa 2020 je kromě zlepšení dlouhodobé konkurenceschopnosti důležité, aby se strukturální fondy více zaměřily na provádění programů v oblasti životního prostředí nebo programů s lidským hlediskem, což by zároveň podpořilo udržitelný rozvoj faktorů „nad rámec HDP“ ⁽¹³⁾. Díky dodatečným možnostem financování by se mělo rozšířit větší zaměření na způsob rozvoje „zaměřeného na výrobu“ a na oblasti podporující společnost, rodiny a individuální hodnoty, jako jsou vzdělávání a zdravotní péče.

4. EHSV je pevně přesvědčen, že revidovaná a posílená strategie Evropa 2020 by mohla hrát klíčovou roli při provádění nové evropské správy ekonomických záležitostí zaměřené na větší konkurenceschopnost a rozvoj.

⁽⁹⁾ Informace o Evropském fondu pro strategické investice naleznete na internetových stránkách Evropské komise http://ec.europa.eu/priorities/jobs-growth-investment/plan/index_en.htm

⁽¹⁰⁾ Stanovisko EHSV k tématu *Dopady sociálních investic na zaměstnanost a na veřejné rozpočty* (Úř. věst. C 226, 16.7.2014, s. 21–27).

⁽¹¹⁾ Informace o transevropských sítích naleznete na internetových stránkách Evropské komise http://ec.europa.eu/transport/infrastructure/tentec/tentec-portal/site/index_en.htm

⁽¹²⁾ Informace o Nástroji pro propojení Evropy naleznete na internetových stránkách Evropské komise <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/connecting-europe-facility>

⁽¹³⁾ Stanovisko EHSV k tématu *Nejen HDP – zapojení občanské společnosti do výběru doplňkových ukazatelů* (Úř. věst. C 181, 21.6.2012, s. 14–20).

4.1. Kvůli měnícím se prioritám a v zájmu zajištění úspěšného provádění strategie Evropa 2020 by bylo vhodné, aby existovalo jedno správní místo schopné zajistit účinnou koordinaci a racionalizaci úkolů a postupů, včetně agentur EU.

4.2. Stojí za zvážení, zda vytvořit jedno správní místo, které by řídilo a kontrolovalo spolupráci mezi agenturami a koordinaci mezi reálnou ekonomikou a celoevropskou a vnitrostátní/regionální úrovní, nebo za tímto účelem přeměnit stávající orgán. Tento přístup by mohl zabránit překrývání činností a vytvořit lepší součinnost.

5. Opatření k posílení evropské správy ekonomických záležitostí

5.1. Protože jsou správní vazby v rámci strategie Evropa 2020 mezi krátkodobými a dlouhodobými cíli velmi slabé, je nezbytné učinit alespoň následující kroky:

5.1.1. roční analýza růstu by měla obsahovat odkaz na pokrok ve strategii Evropa 2020;

- a. evropský semestr by se měl mnohem více soustředit na zvyšování konkurenceschopnosti a veřejný a vnější dluh a zejména na provádění;
- b. výdaje Fondu soudržnosti EU by měly vycházet z národních programů reforem, v souladu s evropským semestrem;
- c. měla by být prohloubena fiskální integrace a posílen boj proti daňovým podvodům;
- d. monitorování by mělo být založeno na jasných ukazatelích a referenčních kritériích, včetně opatření „nad rámec HDP“.

5.1.2. Velmi rozdílné podmínky v členských státech vyžadují flexibilitu při posuzování a jasné cíle a cílené nástroje v doporučeních pro jednotlivé země, například:

- a. strukturální reformy ve veřejném sektoru, jeho zachování jako jedné ze základních záruk pro kvalitu života;
- b. lepší podnikatelské prostředí, které přitáhne kapitál;
- c. podpora investic do infrastruktury;
- d. lepší přístup k úvěrům pro malé a střední podniky;
- e. vytvoření nezbytných podmínek pro hladší přechod na jiné zdroje energie;
- f. posílení vzdělávacího sektoru;
- g. vyšší míra aktivity a nižší nezaměstnanost, na něž se bude dohlížet na úrovni EU ⁽¹⁴⁾;
- h. snižování sociálních rozdílů mezi členskými státy a v členských státech, přičemž je třeba věnovat zvláštní pozornost situaci menšin;
- i. boj proti chudobě a povzbuzení HDP;
- j. posílení sociální soudržnosti a snížení nerovností prostřednictvím solidarity, sociálního dialogu a kolektivního vyjednávání.

6. Upřesňování pojmu „růstu“:

- a. provádění spolu s „udržitelnou konkurenceschopností“;
- b. přijetí politik podporujících novou ochranu blahobytu a životního prostředí ⁽¹⁵⁾;
- c. zavedení nového celounijního ukazatele trendů na trhu práce při vytváření skutečných nových pracovních míst na úrovni EU.

⁽¹⁴⁾ Stanovisko EHSV k tématu *Na cestě k hospodářské obnově vedoucí k intenzivnímu růstu pracovních míst* (Úř. věst. C 11, 15.1.2013, s. 65–70).

⁽¹⁵⁾ Viz Lisabonská smlouva, články 191 a 192.

7. Digitální agenda pro Evropu

7.1. EHSV souhlasí s názorem Komise, že digitální technologie přináší nové způsoby výroby zboží, poskytování služeb a přetvářejí styl, jakým žijeme, pracujeme a učíme se⁽¹⁶⁾. Příspěvkem EHSV týkajícím se provádění stěžejní iniciativy Digitální agenda pro Evropu⁽¹⁷⁾ a nejdůležitějšími ústředními tématy pro ambiciózní jednotný digitální trh jsou následující návrhy:

V ekonomické oblasti

- a. aktivně plánovat digitální budoucnost EU;
- b. rozšiřovat digitalizaci a omezovat digitálních neúspěchy na úrovni EU i na úrovni členských států;
- c. digitalizovat hospodářství a rozvíjet výzkum a inovace;

V sociální oblasti

- d. masivně rozšiřovat vzdělávání v digitální oblasti, aby se Evropané stali tvůrci a producenty digitálního obsahu;
- e. řešit potřebu kvalifikované pracovní síly v oblasti IKT;
- f. vytvořit podmínky pro dynamickou digitální ekonomiku a společnost posílením regulačního prostředí pro telekomunikace;
- g. přezkoumat obecný regulační a legislativní rámec s cílem vytvořit stabilní podmínky pro existující i začínající podniky;
- h. uznat digitální odvětví jako službu obecného hospodářského zájmu;

V oblasti digitálního prostředí

- i. podporovat elektronické začleňování a všeobecný rovný přístup k širokopásmovému internetu;
- j. zjednodušit pravidla pro spotřebitele, kteří nakupují přes Internet a digitálně, posílením jejich důvěry prostřednictvím větší bezpečnosti;
- k. zlepšit přeshraniční elektronické obchodování;

V oblasti bezpečnosti

- l. využívat digitální technologie k ochraně lidského a přírodního prostředí;
- m. urychlit proces tvorby právních předpisů založených na etickém přístupu a na zvýšení ochrany spotřebitelů;
- n. aktualizovat pravidla týkající se autorských práv;
- o. posílit kybernetickou bezpečnost v zájmu ochrany práv a svobod občanů (Listina základních práv EU⁽¹⁸⁾);
- p. chránit děti a zranitelné uživatele před kybernetickou kriminalitou;

7.2. Rozvoj digitálních technologií a rychlé rozšiřování jejich oblastí působnosti se projevuje téměř ve všech odvětvích hospodářství v podobě významné strukturální změny. Občanů se to týká nejen jako spotřebitelů, ale také a zejména v rámci jejich pracovní činnosti. Digitální technologie využívané na pracovišti vedou kromě zvýšení autonomie a flexibility rovněž k tlaku racionalizovat, což má značný dopad na zaměstnance, který může vést až ke ztrátě zaměstnání. V této souvislosti EHSV považuje rozsáhlé vynětí těchto otázek z téměř všech iniciativ Digitální agendy pro Evropu za závažný nedostatek, a požaduje změnu přístupu, a sám k tomu přijme stanovisko z vlastní iniciativy⁽¹⁹⁾.

⁽¹⁶⁾ Stanovisko EHSV k tématu *Vliv podnikatelských služeb v průmyslu* (Úř. věst. C 12, 15.1.2015, s. 23–32).

⁽¹⁷⁾ Stanovisko EHSV k tématu *Digitální trh jako hnací síla růstu* (Úř. věst. C 229, 31.7.2012, s. 1–6).

⁽¹⁸⁾ http://www.europarl.europa.eu/charter/pdf/text_en.pdf

⁽¹⁹⁾ Stanovisko EHSV k tématu *Dopady digitalizace na odvětví služeb a zaměstnanost*, CCMI/136 (dosud nezveřejněno v Úř. věst.).

8. Směrem k nové správě ekonomických záležitostí zaměřené na rozvoj**8.1. Kroky směrem ke správě zaměřené na rozvoj**

- a. posílit správu na úrovni EU i na úrovni členských států;
- b. znovu potvrdit potřebu strategie Evropa 2020 a více ji sladit s politikami EU v rámci evropských strategií;
- c. doplnit tu část evropské správy, která se zabývá ekonomickou koordinací, posílením institucionálního a finančního rámce zaměřeného na rozvoj;
- d. upevnit dlouhodobou strategickou koordinaci v rámci strategie Evropa 2020 i ve fázích stanovení cílů a provádění;
- e. provést rozsáhlé územní posouzení obnovené strategie Evropa 2020;
Graf *Development-oriented governance* – graf naleznete na adrese
<http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.europe-2020-opinions.34752>
- f. posílit hodnotový řetězec prostřednictvím průřezových a odvětvových politik;
- g. zlepšit územní spolupráci;
- h. upevnit správu věcí veřejných prostřednictvím zapojení organizované občanské společnosti;
- i. uznat potenciál EHSV při koordinaci víceúrovňové spolupráce mezi reálnou ekonomikou a organizovanými sociálními a institucionálními partnery.

9. Předpoklady pro „řádnou“ správu zaměřenou na rozvoj:

- a. fixní kapacity v oblasti strategického plánování;
- b. výkonná kapacita pro lepší koordinaci a spolupráci;
- c. komplexní systém pro sledování jak plánování, tak provádění;
- d. spolehlivá databáze určená pro příslušné cíle a mající potřebnou analytickou kapacitu;
- e. odpovídající komunikační zdroje;
- f. nezbytná adaptabilita;
- g. transparentnost jejích činností v zájmu zajištění odpovědnosti.

V Bruselu dne 19. února 2015.

Předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Henri MALOSSE

III

(Přípravné akty)

EVROPSKÝ HOSPODÁŘSKÝ A SOCIÁLNÍ VÝBOR

505. PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ EHSV VE DNECH 18. A 19. ÚNORA 2015

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě a Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru o strategii a akčním plánu EU pro řízení rizik v oblasti cel: čelit rizikům, posilovat bezpečnost dodavatelského řetězce a usnadňovat obchod

(COM(2014) 527 final)

(2015/C 251/05)

Zpravodaj: Bernardo HERNÁNDEZ BATALLER**Spoluzpravodaj: Jan SIMONS**

Dne 1. října 2014 se Evropská komise, v souladu s článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě a Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru o strategii a akčním plánu EU pro řízení rizik v oblasti cel: čelit rizikům, posilovat bezpečnost dodavatelského řetězce a usnadňovat obchod

COM(2014) 527 final.

Specializovaná sekce Jednotný trh, výroba a spotřeba, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 2. února 2015.

Na 505. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 18. a 19. února 2015 (jednání dne 18. února), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 141 hlasy pro, 1 hlas byl proti a 4 členové se zdrželi hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1. EHSV vítá sdělení Komise týkající se strategie a akčního plánu pro řízení rizik v oblasti cel. Pro řádné provádění strategie musí celní orgány spolupracovat mezi sebou, ale také s dalšími orgány státní správy (jako jsou organizace poskytující zdravotní péči či zabývající se spotřebou a bezpečnostní služby prostřednictvím justiční spolupráce).

Pro EHSV je důležité zajistit účinné provádění celních předpisů Evropské unie a řádné fungování mechanismů spolupráce stanovených v právních předpisech Unie.

1.2. Pro ucelené řízení rizik celními orgány je také třeba harmonizovat a sladit provádění dalších politik. Členské státy již mají oficiální údaje týkající se těchto oblastí, a proto je nutné, aby tyto informace vzhledem k jejich důležitosti sdílely a vyměňovaly si je, především prostřednictvím interoperability oficiálních údajů týkajících se vážných rizik.

1.3. EU by při přijímání vlastních pravidel a za účelem doplnění vlastního mechanismu měla vycházet z pravidel uvedených v Souboru řízení rizik a dalších norem Světové celní organizace (WCO), aby byly její celní předpisy v souladu s většinou stávajících předpisů upravujících danou oblast.

1.4. V souladu s cílem č. 3 akčního plánu a se stanovením rizik a jejich odstupňování, které by měla Komise přijmout jako prováděcí opatření, bude muset být jasně stanoveno, kdo, kdy a kde bude provádět kontroly. Vzhledem k jeho závažnosti by toto opatření mělo být provedeno prioritně.

1.5. Vzhledem k tomu, že je prioritní zajistit jednotné uplatňování celních předpisů EU, cíl č. 5 akčního plánu je rovněž velmi důležitý, jelikož celá strategie se zaměřuje na podporu spolupráce mezi vnitrostátními orgány ohledně všech druhů provádění a odhalování a na výměnu informací mezi správními orgány členských států a EU.

1.6. EHSV si přeje zdůraznit, že při vymezování této strategie je třeba vzít v úvahu specifické prvky celních postupů v členských státech, jako je rozsah příslušných obchodních toků, objemy a postupy. Tyto systémy však musí být kompatibilní a dodržovat zásady a právní předpisy Unie.

1.7. EHSV souhlasí významem, jenž je ve sdělení přikládán spolupráci mezi Komisí a členskými státy, ale rovněž si přeje zdůraznit význam a úlohu, jaké mohou mít sociální subjekty podílející se na strategii.

1.8. Výbor vyzývá k většímu zviditelnění pilotních projektů v praxi, o čemž se sdělení zmiňuje, ale přímo se jím nezabývá. Tím by se podpořilo větší zapojení zúčastněných stran, a tedy dodatečné soukromé investice, které by posílily strategii ve sdělení prostřednictvím stimulace inovací.

2. Úvod

2.1. Řízení rizik je základním principem moderních metod celních kontrol. Celní orgány zavádějí mechanismy analýzy a kontroly s cílem zajistit efektivitu kontrolních postupů na celém celním území. Postupy by měly být neustále přezkoumávány a upravovány, aby byly v případě potřeby schopny dostát novým požadavkům.

2.2. Na základě řízení rizik celní orgány usilují o dosažení přiměřené a spravedlivé rovnováhy mezi bojem proti podvodům na jedné straně a na straně druhé potřebou co nejméně bránit legálnímu pohybu zboží a osob a zachovat co nejnižší náklady.

2.3. Vzhledem k tomu, že někdy není možné kontrolovat značnou část zboží, program SAFE tvoří základ systému tzv. „oprávněných hospodářských subjektů“, který spočívá v uznání podniků jako spolehlivých partnerů v celních záležitostech na základě předchozího auditu. Za tímto účelem musí orgány dokonale rozumět podnikání daného subjektu, získat jasnou představu o jeho obchodních postupech, podnikatelském prostředí, ve kterém působí, a musí mít stálý přístup k jeho účetním záznamům. V Unii stanoví nařízení (ES) č. 648/2005⁽¹⁾ v článku 5a postavení „oprávněného hospodářského subjektu“ a jeho udělení. Hospodářské subjekty považují splnění této podmínky za nezbytné pro řádné působení na trhu.

2.4. V Evropské unii je „celní unie“ uvedena ve Smlouvě o fungování EU jakožto výlučná pravomoc, stejně jako dovozní a vývozní formalita a cla. Tato politika představuje nadnárodní právo, které je na stejné úrovni jako primární právo, a to v hlavě „Volný pohyb zboží“ SFEU v člancích 28 a následujících článků až do článku 37. V současnosti ale mají celní orgány také stále více dalších povinností. Fakticky existují tři pilíře: daňový systém, bezpečnost a dohled nad necelními předpisy. Tímto způsobem například část činnosti upravuje článek 87 o policejní spolupráci Smlouvy o fungování Evropské unie, což nespadá do výlučné pravomoci EU.

2.5. Sdělení Komise z ledna 2013⁽²⁾, v němž se popisuje zavedení společného přístupu k integrovanému řízení rizik v místech vstupu do celní unie a výstupu z ní, umožňuje splnit tyto cíle:

- lepší umístování lidských a finančních zdrojů prostřednictvím jejich sdružování v případě potřeby;
- souhrnné a jednotné uplatňování celních předpisů EU;
- integrovaný systém spolupráce mezi veřejnými orgány, hospodářskými subjekty a dopravci;
- zjednodušení postupů, zkrácení lhůt a omezení nákladů na transakce.

⁽¹⁾ Nařízení (ES) č. 648/2005 Evropského parlamentu a Rady ze dne 13. dubna 2005 (Úř. věst. L 117, 4.5.2005, 13) a další právní předpisy, jako je nařízení (ES) č. 2454/1993 (Úř. věst. L 253, 11.10.1993, s. 1).

⁽²⁾ COM(2012) 793 final.

2.6. EHSV toto sdělení uvítal ⁽³⁾ v roce 2013, jelikož považuje společný přístup k řízení rizik v oblasti cel a k bezpečnosti dodavatelského řetězce za zásadní pro zajištění jednotného a nediskriminačního uplatňování evropských předpisů ze strany všech zainteresovaných orgánů na celém území celní unie.

2.7. Dne 18. června 2013 Rada přijala závěry o posilování bezpečnosti dodavatelského řetězce a řízení rizik v oblasti cel a vyzvala Komisi, aby předložila soudržnou strategii. EU sdílí společné strategické cíle v oblasti ochrany bezpečnosti a integrity dodavatelského řetězce a bezpečnosti občanů, finančních zájmů EU a jejích členských států a také cíle týkající se usnadňování a urychlování zákonného obchodu za účelem podpory konkurenceschopnosti.

2.8. Stávající přepracované znění celního kodexu, přijatého nařízením (EU) č. 952/2013 ⁽⁴⁾, nejen zahrnuje řízení rizik jako specifickou funkci celních orgánů, ale jako základ systému, jenž tvoří regulace společného celního sazebníku, staví úlohu „dohledu“. Začleňování řízení rizik do celního kodexu posiluje spolupráci a výměnu informací mezi vnitrostátními orgány, celními orgány a jinými orgány a Komisí a někdy jsou dokonce Komisi svěřeny prováděcí pravomoci pro tento účel.

3. Sdělení Komise

3.1. Komise předkládá novou strategii, která má zlepšit řízení rizik v oblasti cel v EU, jakož i podrobný akční plán pro efektivnější řízení rostoucího objemu obchodu v rámci stále komplexnějších mezinárodních dodavatelských řetězců.

3.1.1. Akční plán stanovuje řadu opatření pro jednotlivé cíle. Jedná se o činnosti zaměřené na nápravu zjištěných nedostatků, a to s cílem postupně posilovat kapacitu celních orgánů Evropské unie a upevnit systematictější spolupráci s ostatními orgány, hospodářskými subjekty a mezinárodními obchodními partnery a také za určitých předpokladů posílit podporu a vypracování mezinárodních norem a standardů.

3.1.2. Komise usiluje o doplnění a soudržnost s dalšími iniciativami Unie, jak v oblasti celních orgánů, tak v oblasti dalších politik, například co se týče iniciativ souvisejících s bezpečností, s dopravou či s ochranou práv duševního vlastnictví.

3.2. Celní orgány využívají řízení rizik pro provádění účinných a efektivních kontrol, k zabránění bezdůvodného narušení legálního obchodu a k účinnému využívání zdrojů, přičemž tyto prostředky organizují a dávají prioritu oblastem, které představují největší a nejzávažnější riziko.

3.3. Strategie se týká řízení rizik a kontroly zboží, které vstupuje do Unie, vystupuje z Unie nebo je převáženo přes její území, přičemž zohledňuje jeho specifické vlastnosti, míru rizika a náklady. To vyžaduje schopnost rozpoznávat, posuzovat a analyzovat celou škálu hrozeb a rizik souvisejících s výrobky a jejich pohybem.

3.3.1. Zásady pro řízení v oblasti cel v dodavatelském řetězci v Unii jsou podle sdělení tyto:

- předběžné posouzení a kontrola tam, kde to bude nutné;
- spolupráce mezi různými orgány;
- koordinovaný a víceúrovňový přístup;
- účinné využívání prostředků.

3.3.2. Za účelem zlepšení účinnosti a efektivity rámce pro řízení rizik na úrovni Unie musí Komise a členské státy spolupracovat, aby podpořily řízení rizik v oblasti cel na různých úrovních EU s cílem přijmout tato nezbytná opatření:

- zlepšit kvalitu údajů a registračních systémů;

⁽³⁾ Úř. věst. C 327, 12.11.2013, s. 15.

⁽⁴⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013 ze dne 9. října 2013, kterým se stanoví celní kodex Unie (Úř. věst. L 269, 10.10.2013, s. 1).

- zajistit, aby byly k dispozici údaje týkající se dodavatelského řetězce, a sdílet informace o rizicích mezi celními orgány;
- v případě nutnosti uplatňovat opatření pro kontrolu a zmírňování rizik;
- posílit kapacity;
- podporovat spolupráci mezi orgány a sdílet informace mezi celními orgány a jinými orgány na úrovni členských států a Unie;
- zlepšit spolupráci s obchodním sektorem;
- využít potenciál celní spolupráce na mezinárodní úrovni.

3.3.3. Ve sdělení jsou uvedeny prostředky k dosažení cílů strategie případ od případu, aby tato spolupráce mezi Komisí a členskými státy mohla dospět k přijetí nezbytných opatření.

4. Obecné připomínky

4.1. EHSV schvaluje a podporuje sdělení Komise, jelikož má za to, že je třeba zaujmout jednotnější přístup k řízení rizik v oblasti cel a k bezpečnosti dodavatelského řetězce s cílem zajistit právní jistotu a jednotné uplatňování evropských celních předpisů, což usnadní volný pohyb zboží.

4.1.1. Navrhuje se posílení a uplatňování celních nástrojů, které jsou již plně zavedeny ve vnitrostátních orgánech, v Komisi a hospodářských subjektech, a vytvoření další funkce řízení rizik, která doplní stávající funkce týkající se uplatňování celních tarifů, obchodních opatření a statistických účelů.

4.2. Akční plán Komise stanovuje cíle a prostředky k jejich dosažení, které posílí kapacitu celních orgánů Unie a umožní jejich systematictější spolupráci s jinými orgány, ať už s hospodářskými subjekty či mezinárodními obchodními partnery.

4.2.1. Bylo by třeba jasně upřesnit strategii doplňkovosti s ostatními příslušnými orgány, které jsou zapojeny do pohybu dodavatelského řetězce. Řádný rozvoj strategie vyžaduje užší a účinnější spolupráci mezi celními orgány na mezinárodní úrovni a rovněž mezi celními orgány a dalšími veřejnými orgány, jako jsou mimo jiné organizace poskytující zdravotní péči či zabývající se spotřebou.

4.2.2. „Oficiální informace“ již existují na vnitrostátní úrovni, co se týče různých hraničních kontrol, a jsou řízeny počítačovými systémy (externí zdravotní kontroly osob, zvířat nebo rostlin, farmaceutických a kosmetických přípravků atd.). Nejsou však centralizované ani sdílené. Tento nástroj zlepší fungování systému a usnadní práci celního orgánu, jelikož poskytuje údaje o riziku identifikující zboží v rámci celého dodavatelského řetězce.

4.2.3. Vzhledem k nadnárodnímu rozměru hrozeb a k jejich řešení je o to důležitější sdílet „oficiální údaje“, které jsou již poskytovány na vnitrostátní úrovni. Za tímto účelem se navrhuje, aby kritéria stanovená na úrovni Unie vycházela ze společných mezinárodních norem a doplňovala je pro účely Unie. EHSV proto zdůrazňuje potřebu interoperability údajů s cílem zajistit účinné provádění a dodržování opatření uvedených ve strategii, jelikož vzhledem k nadnárodnímu rozměru hrozeb je o to důležitější sdílet „oficiální údaje“, které již existují na vnitrostátní úrovni.

4.2.4. Co se týče zlepšení administrativní spolupráce při využívání systému zjišťování rizik, je EHSV v zásadě toho názoru, že používaný systém by měl mimo jiné opírat o následující zásady:

- opatření, kritéria a normy týkající se rizik a jejich úpravy za účelem přesného určení výrobků, s nimiž jsou spojena rizika, by měl pokrývat společný celní systém pro řešení rizik (CRMS) stanovený v rámci nařízení (EU) č. 952/2013, přičemž by měly být zohledněny systémy včasného varování a právní předpisy o ochraně údajů;

- podpora vazeb na veškeré další dotčené systémy, jako jsou systémy vyvinuté v rámci nařízení Rady (ES) č. 515/1997 ⁽⁵⁾;
- využití základních zásad systému pro výměnu informací o vnitřním trhu (IMI) a jeho náležité uzpůsobení pro celní orgány, přičemž tento systém zahrnuje nástroje, které již byly posouzeny;
- opatření, kritéria, normy pro odstupňování rizika týkající se výrobků, materiálů, itinerářů a původu či další faktory pro zjištění rizika pomocí kódu TARIC za účelem zviditelnění pokud možno co nejzávažnějších rizik, kdykoli je to možné.

EHSV znovu opakuje, že je nezbytné, aby si orgány vzájemně vyměňovaly informace.

4.2.5. Pokud jde o doplňkovost spolupráce uvedenou ve strategii, bude třeba rovněž zohledňovat příslušná politická opatření pro bezpečnost výrobků, bezpečnost zvířat, bezpečnost potravin a krmiv, ochranu životního prostředí a iniciativy týkající se práv duševního vlastnictví. EHSV považuje za velmi důležitou výměnu informací o vážných problémech pro veřejné zdraví a životní prostředí, jakož i pro bezpečnost a ochranu občanů.

4.3. Co se týče Souboru řízení rizik v oblasti cel a dalších pravidel Světové celní organizace (WCO), bylo by vhodné, aby kritéria stanovená na úrovni Unie vycházela z těchto společných norem a doplňovala je pro účely EU.

4.4. Je pozitivní, že programy týkající se příslušného hospodářského subjektu spojují tuto funkci s řízením rizik, a to vzhledem k rozsáhlému procesu hodnocení daného subjektu a jeho prostředí při vydávání osvědčení, což je v souladu se zjednodušením celních postupů, které toto osvědčení přináší.

4.5. Při provádění kontrolních opatření a opatření ke zmírnění rizik by v případě potřeby měla být zvážena metodika navrhovaná v souboru vypracovaném Světovou celní organizací.

4.6. Podle mapy odstupňování rizik, kterou má přijmout Komise po předchozí řádné a transparentní konzultaci s odborníky z členských států a po vyslechnutí hospodářských subjektů podle čl. 50 odst. 1 a článku 284 kodexu, by měl být upřesněn cíl č. 3 akčního plánu, aby se vyjasnilo, kdo, kde, kdy a co je předmětem „předběžného hodnocení v případě nutnosti“. Ve skutečnosti by to měla být první činnost, která by měla být dokončena, aby bylo provádění ostatních akčních plánů a posouzení rizik jasnější a nabylo větší právní jistoty.

4.7. Co se týče cíle č. 5 akčního plánu, je rovněž velmi důležitý, neboť zásadní osou strategie je podpora spolupráce a sdílení informací mezi orgány členských států a Unie, což EHSV vždy považoval za mimořádně důležité. Pro účely zestručnění EHSV připomíná svá doporučení k této otázce v odstavcích 1.9 a 1.10 a v odstavci 4 „Řízení rizik v dodavatelském řetězci“ ve svém stanovisku z roku 2013 k tématu strukturovanější a systematictější spolupráce mezi celními orgány a dalšími orgány působícími na vnitřním trhu, jakož i soudržné a koordinované uplatňování opatření akčního plánu.

4.8. EHSV opakuje, že tato strategie řízení rizik nesmí členským státům bránit v uplatňování celních předpisů, aby mohly nadále zohledňovat rozsah příslušných obchodních toků, avšak zároveň zachovat soudržnost unijního práva.

4.9. EHSV se v této souvislosti domnívá, že členské státy mohou zachovat vysokou úroveň ochrany a zároveň posílit opatření za účelem usnadnění obchodu tím, že sníží administrativní zátěž podporou zrušení papírové podoby formalit, zjednodušením postupů a zavedením statutu oprávněného hospodářského subjektu.

4.10. Je důležité podporovat úzkou spolupráci s ostatními ministerstvy a vnitrostátními výkonnými orgány způsobilými v této oblasti, mimo jiné za účelem minimalizace zátěže, včetně administrativní zátěže pro hospodářské subjekty. V této souvislosti Výbor doporučuje zvážit základní zásady systému pro výměnu informací o vnitřním trhu. Nehledě na to, zda bude nakonec zvolena harmonizace, celní spolupráce nebo kombinace obou přístupů, návrhy budou muset vycházet z „osvědčených postupů“ a nestavět na evropském průměru.

⁽⁵⁾ Úř. věst. L 82, 22.3.1997, s. 1.

4.11. EHSV žádá, aby při stanovení a rozvíjení strategie byly zohledněny budoucí změny nařízení (ES) č. 515/97 o vzájemné pomoci v celních záležitostech (návrh COM(2013) 796), a to vzhledem k tomu, že jsou si tematicky velmi blízké.

4.12. EHSV zdůrazňuje, že je potřeba více zviditelnit pilotní projekty a podpořit jejich provádění s cílem povzbudit zainteresované strany, aby plnily důležitější roli. To by mohlo usnadnit soukromé investice, které by tak umožnily další pokrok strategie uvedené v tomto sdělení tím, že by se stimulovaly inovace.

5. Konkrétní připomínky

5.1. V rámci činností uvedených Komisí za účelem podpory a rozvoje mezinárodních předpisů a norem zmíněných v odstavci 3.1.1 by mělo být možné prosazovat právní předpisy pro zavedení celního razítka, které by umožnilo kontroly prostřednictvím automatizovaných systémů, aby bylo možné je začlenit do regulačního rámce Světové celní organizace pro zabezpečení a zjednodušení celosvětového obchodu (SAFE).

5.2. Ve strategii se nehovoří o riziku podvodných informací ani o možnosti „využít“ dobré jméno (tzv. *identity tag*). Řízení rizik by mělo celním orgánům umožnit odhalení podvodných informací a zneužití dobré pověsti, aby se zabránilo dovozu padělaných nebo nebezpečných výrobků.

5.2.1. Ačkoliv se o tom Komise již zmiňuje v rámci cíle č. 6, Výbor žádá, aby byly jasnějším způsobem povoleny pilotní projekty sloužící k zavádění inovací v kontrolních systémech – samozřejmě za určitých podmínek – a v případě pozitivních výsledků bylo rovněž povoleno jejich následné uplatnění.

5.3. Podle Evropské komise přispěje nová strategie k efektivnějšímu řízení rostoucího objemu obchodu v rámci mezinárodních dodavatelských řetězců, jež jsou stále komplexnější (odstavec 3.1). Z toho důvodu bude třeba větší efektivity řízení, což se odrazí na zlepšení dodavatelského řetězce.

5.4. EHSV lituje, že v předkládané strategii Komise uvažuje pouze o spolupráci mezi členskými státy a Komisí, přičemž opomíjí doporučení uvedená v předchozích stanoviscích týkajících se nutnosti spolupracovat s hospodářskými subjekty.

V Bruselu dne 18. února 2015.

Předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Henri MALOSSE

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o požadavcích vztahujících se na mezní hodnoty emisí a schválení typu spalovacích motorů v nesilničních pojízdných strojích

(COM(2014) 581 final – 2014/0268 (COD))

(2015/C 251/06)

Samostatný zpravodaj: pan Brendan BURNS

Dne 12. listopadu 2014 se Evropský parlament a dne 19. února 2015 Rada, v souladu s článkem 114 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodly konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o požadavcích vztahujících se na mezní hodnoty emisí a schválení typu spalovacích motorů v nesilničních pojízdných strojích

COM(2014) 581 final – 2014/0268 (COD).

Specializovaná sekce Jednotný trh, výroba a spotřeba, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 2. února 2015.

Na 505. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 18. a 19. února 2015 (jednání dne 18. února), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 164 hlasy pro, 1 hlas byl proti a 3 členové se zdrželi hlasování.

1. Doporučení

1.1. Vzhledem k tomu, že zavedení zkušebních zařízení a vývoj zkušebních postupů pro „emisní vlastnosti motorů během provozu“ je v případě nesilničních pojízdných strojů novým pojmem, doporučuje EHSV provést důkladné pilotní programy pro všechny typy motorů a strojů, a ověřit tak, zda je možné instalovat nezbytné nástroje. Tyto studie by se také měly zabývat tím, zda by motory používané ve strojích měly být testovány na zkušebním stavu, budou-li problémy spojené s přímým měřením ve strojích nepřiměřené.

1.2. Vzhledem ke značným obavám o veřejné zdraví v souvislosti s nanočásticemi vznikajícími při spalování a vysoké úrovni ochrany, již lze dosáhnout zavedením navrhované etapy V pro motory v nesilničních pojízdných strojích, a s ohledem na konsensus ohledně návrhu Komise vyjádřený mnoha zúčastněnými stranami, včetně výrobců motorů a strojů, doporučuje EHSV, aby bylo nové nařízení rychle schváleno. Díky intenzivní interakci v přípravné fázi se všemi zúčastněnými stranami (včetně průmyslu a nevládních organizací) uznává návrh Komise různé technologie, jež jsou k dispozici pro kontrolu emisí v závislosti na velikosti motoru a spalovacím cyklu.

2. Základní zásada koncepce

2.1. Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) je přesvědčen, že snížení škodlivých emisí oxidu uhelnatého, oxidů dusíku, uhlovodíků a částic z motorů určených pro zemědělské a lesnické traktory je důležitým krokem k dosažení cílů EU v oblasti kvality ovzduší.

2.2. EHSV se dále domnívá, že jakýkoli návrh právní úpravy, která má být ku prospěchu lidskému zdraví a životnímu prostředí, musí vycházet z důkladného technického, ekonomického a praktického posouzení.

3. Souvislosti

3.1. Definice nesilničních pojízdných strojů zahrnuje velký počet různých typů strojů a spalovacích motorů. Tyto motory jsou nainstalované jak v ručně držených zařízeních, tak v kolových nebo pásových strojích. Jsou provozovány ve stavebnictví, zemědělství, hornictví, na železnicích, vnitrozemských vodních cestách a v mnoha jiných odvětvích. Mezní hodnoty emisí pro tyto motory jsou v současnosti upraveny směrnici 97/68/ES. Nové etapy snižování emisí byly naposledy stanoveny v roce 2004, kdy došlo ke změně této směrnice. Závěr Evropské komise je takový, že tyto hodnoty již neodrážejí současný stav technologického vývoje, a proto lze sladit emisní limity pro nesilniční pojízdné stroje s limity pro silniční vozidla (například autobusy a nákladní vozidla).

3.2. K přizpůsobení silniční technologie pro motory a zařízení v nesilničních pojízdných strojích však bude zapotřebí značného vývoje a zdrojů. Návrh Komise EU proto stanoví mezní hodnoty podle norem Euro VI pro případy, kdy je technologie již vyspělá, a na jiném místě navrhuje použití mezních hodnot EPA, které se již využívají v legislativě USA, jež v tomto odvětví dosáhla značného pokroku.

3.3. Na rozdíl od silničních emisních předpisů, v nichž je rozdíl mezi předpisy pro nejmenší a největší vozidla a které zvlášť upravují motocykly, lehká užitková vozidla a těžká užitková vozidla, je návrh nařízení pro nesilniční stroje paušálním návrhem a obsáhne širokou škálu strojů a zařízení od výkonu motoru nižšího než 8 kW až po výkon okolo 3 500 kW. Zahrnuty budou všechny objemy válců motorů počínaje zlomkem jednoho litru až k více než 100 litrům na válec.

3.4. Motory v nesilničních pojízdných strojích fungují za jiných podmínek než motory instalované v silničních vozidlech. Většina nesilničních pojízdných strojů nefunguje jako nákladní automobil, který dosáhne maximálního výkonu až po určité době od nastartování. Nesilniční pojízdné stroje většinou fungují tak, že po startu okamžitě dosahují maximálního výkonu, poté následuje krátká stacionární fáze, poté maximální výkon a zastavení. Následně se cyklus opakuje. To jsou běžné pracovní podmínky většiny nesilničních pojízdných strojů. Liší se to od téměř stálých hodnot otáček motoru a výkonu silničních vozidel.

3.5. Během procesu přizpůsobování motorů v nesilničních pojízdných strojích je třeba zohlednit následující otázky:

- konstrukční změny s cílem odolat příslušným podmínkám mimo silnici, včetně dlouhodobého vystavení agresivnějšímu prostředí, vysokému nárazovému zatížení a vibracím v porovnání se silničními vozidly používanými na rovných silnicích;
- změna konfigurace fyzického tvaru a velikosti, která bude nutná, aby se různorodé nesilniční pojízdné stroje vešly do jim určeného prostoru a odpovídaly požadavku minimalizovat celkovou velikost systémů následného zpracování;
- široká škála pracovních/zátěžových cyklů, při nichž musí systémy následného zpracování fungovat efektivně, a to včetně rychlého neustálého zatížení;
- zajištění odpovídající tepelné a chemické rovnováhy ve výfukovém systému v zájmu účinného fungování systému následného zpracování, včetně regenerace systémů filtrování částic, v širokém rozsahu podmínek;
- opětovná optimalizace motoru a systému následného zpracování, aby se zajistila přijatelná neustálá odezva a minimalizovala se spotřeba paliva a čínidla.

4. Problémy

4.1. V doporučeních Komise se uvádí, že „emisní vlastnosti motorů během provozu“ budou monitorovány a že „byly vypracovány návrhy pilotních programů, jejichž cílem je vyvinout vhodné zkušební postupy“. Je důležité ověřit proveditelnost instalace přenosných systémů měření emisí (PEMS) do několika strojů, které výrobci motorů vyberou jako typické příklady používání jejich výrobků. Trvalá instalace do všech strojů se v tomto právním předpisu nezvažuje.

4.2. Harmonogram zavádění V. etapy uvedený v návrhu Evropské komise bude možné dodržet pouze tehdy, pokud bude včas přijat právní předpis. Dojde-li v rozhodovacím procesu k jakémukoli významnému zdržení, nebude čas na dokončení vývoje výrobku a provedení všech schválení typu.

V Bruselu dne 18. února 2015.

Předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Henri MALOSSE

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke zprávě Komise Evropskému parlamentu a Radě o fungování evropských orgánů dohledu a Evropského systému dohledu nad finančním trhem

COM(2014) 509 final

a ke zprávě Komise Evropskému parlamentu a Radě o úloze a organizaci Evropské rady pro systémová rizika (ESRB)

COM(2014) 508 final

(2015/C 251/07)

Zpravodaj: Carmelo CEDRONE

Dne 8. srpna 2014 se Evropská komise, v souladu s článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

zprávy Komise Evropskému parlamentu a Radě o fungování evropských orgánů dohledu a Evropského systému dohledu nad finančním trhem

COM(2014) 509 final

a

zprávy Komise Evropskému parlamentu a Radě o úloze a organizaci Evropské rady pro systémová rizika (ESRB)

COM(2014) 508 final.

Specializovaná sekce Hospodářská a měnová unie, hospodářská a sociální soudržnost, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 3. února 2015.

Na 505. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 18. a 19. února 2015 (jednání dne 18. února 2015), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 166 hlasy pro, 5 hlasů bylo proti a 11 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1. Výbor uvítal informace poskytnuté Komisí⁽¹⁾ a souhlasí, že je třeba přijmout nápravná opatření zaměřená na zlepšení fungování Evropského systému dohledu nad finančním trhem (ESFS). Má rovněž za to, že je třeba zaujmout systematický střednědobý až dlouhodobý přístup, a urychlit tak vypracování strukturálních řešení, jež by umožnila co nejlépe racionalizovat práci evropských orgánů dohledu. Podle Výboru je nesmírně důležité, aby nový rámec pro dohled a regulaci umožnil zaručit stabilitu finančního systému a růst – co se týče proticyklických norem – a učinil přítrž asymetrickému rozvoji systému stínového bankovníctví.

1.2. Výbor je toho názoru, že je třeba zvýšit efektivitu Evropské rady pro systémová rizika (ESRB) a evropských orgánů dohledu. Za tímto účelem považuje za nezbytné přezkoumat regulační funkci evropských orgánů dohledu, v praxi využívat analýzu **nákladů a přínosů struktur, správy a rozhodovacích procesů** uplatňovaných ESRB a evropskými orgány dohledu, zdokonalit operační nástroje, které mají k dispozici, a racionalizovat celkovou strukturu ESFS.

1.3. Výbor se domnívá, že cílem těchto nápravných opatření by měla být v první řadě **minimalizace procyklických dopadů** právních předpisů v oblasti dohledu a **střetů zájmů** EU a členských států, **optimalizace poměru nákladů a přínosů** struktury dohledu a **ochrana spotřebitelů** před potenciálními nekalými praktikami zprostředkovatelů. Výbor se domnívá, že za současné situace zůstávají nadále otevřené dvě otázky:

- a) zda by nový mechanismus dohledu mohl znamenat nadměrnou regulační zátěž, která by měla negativní dopad na hladké fungování a na náklady bank na řízení;

⁽¹⁾ COM(2014) 508 final a COM(2014) 509 final, 8. září 2014.

- b) zda se mechanismu podaří vyloučit – nebo alespoň snížit – riziko nové krize, učinit finanční systém účinnější, bezpečnější a transparentnější a ochránit tak zákazníky a spotřebitele.

1.4. V souvislosti s ESRB a její správou Výbor vítá návrh Komise jmenovat **předsedou ESRB předsedu ECB** a zavést **novou funkci generálního ředitele** pověřeného provozními úkoly a udržováním kontaktů mezi předsedou a generální radou, přičemž je rovněž třeba vzít v úvahu případné střety zájmů. Podle Výboru je sice účelné změnit poměr kvantity a kvality ve složení orgánů ESRB, avšak domnívá se, že je třeba začít uvažovat o zajištění reprezentativnosti členských států v generální radě a zvýšení nezávislosti členů vědeckého výboru.

1.5. V souvislosti s funkcemi a postupy uplatňovanými ESRB považuje Výbor za nezbytnou **koordinaci mezi ESRB, ECB a SSM**, přičemž je třeba zužitkovat specifické charakteristiky ESRB jak z hlediska její schopnosti zastupovat i ty země, které nepřijaly euro, tak z hlediska jejích rozsáhlých pravomocí v oblasti finančního systému jako celku. Výbor je zastáncem většího **zapojení ESRB do legislativních procesů** týkajících se důležitých otázek a větší koordinace s evropskými orgány dohledu.

1.6. Co se týče evropských orgánů dohledu, považuje Výbor za účelné provést změny, jejichž účelem je zajistit přijetí opatření v zájmu EU jako celku. V této souvislosti považuje Výbor za nezbytné **vybavit evropské orgány dohledu takovými řídicími mechanismy, které umožní účinné využívání vzájemných hodnocení a závazného zprošředkování, aby byla zaručena konvergence systémů a rozvoj společné kultury dohledu.**

1.7. Výbor se domnívá, že regulační funkce evropských orgánů dohledu by měla jít ruku v ruce s transparentnějšími postupy – i co se týče konzultací prováděných veřejnými orgány – v zájmu **většího zapojení zástupců spotřebitelů a pracovníků předmětného sektoru**. Za nutné požaduje rovněž **větší zapojení evropských orgánů dohledu do vypracování primárních právních předpisů**. V rámci větší koordinace mezi evropskými orgány dohledu a mezi nimi a ESRB musí být více posílena **úloha společného výboru**.

1.8. Podle Výboru je třeba **racionalizovat náklady na strukturu a organizaci evropských orgánů dohledu**. Tuto racionalizaci by měl provázet proces transparentního převzetí odpovědnosti zaměřeného na logistické a funkční zefektivnění.

1.9. V zájmu zvýšení schopnosti předvídat hospodářská a finanční rizika považuje Výbor za vhodné, aby ESFS účinně spolupracoval s dalšími vnitrostátními a mezinárodními institucemi, a bylo tak možné společně řídit systémová rizika.

1.10. Shrnutí doporučení EHSV

1.10.1. *Jednotný trh*: podpora opatření, která usnadní koordinaci Evropského systému dohledu nad finančním trhem (ESFS) díky novému uspořádání jednotného mechanismu dohledu (SSM) a jednotného mechanismu řešení sporů, s cílem podpořit rozvoj účinného a efektivního evropského systému dohledu.

1.10.2. *Zjednodušení, transparentnost a účinnost*: racionalizace regulační úlohy institucí ESFS s cílem podpořit zjednodušení právního rámce a větší transparentnost a účinnost postupů.

1.10.3. *Správa věcí veřejných*: podpora střednědobé strategie, jejímž cílem je provést organizační a účelnou konsolidaci orgánů dohledu, aby bylo možné dosáhnout úspor z rozsahu a sortimentu zvážením možnosti zavedení jediného sídla a zavedení dvojí úpravy (*twin peaks*).

1.10.4. *HMU*: podpora mechanismů zaměřených na zhodnocení priorit zemí eurozóny, zejména pokud jde bankovní trh a mechanismus jednotného dohledu, který stanoví specifické předpisy pro přistoupení zemí, jež nejsou součástí eurozóny.

1.10.5. EHSV se domnívá, že na základě připomínek předložených v tomto stanovisku by

- a) vědecký výbor ESRB a příslušné výbory nebo odborné skupiny evropských orgánů dohledu – po konzultaci zainteresovaných stran – měly urychleně předložit konkrétní návrhy na zlepšení;
- b) Evropská komise měla zároveň posoudit proveditelnost strukturálnějších řešení organizace ESFS a způsobů financování orgánů.

2. Souvislosti

2.1. Hospodářská a finanční krize ukázala, že je v Evropě nutné přehodnotit rámec dohledu nad bankovními a finančními zprostředkovateli a jejich regulaci, přičemž velký důraz byl kladen na účelnost ESFS a na účinnost opatření institucí, které ho tvoří.

2.2. Na základě doporučení uvedených v de Larosièreově zprávě z roku 2009⁽²⁾ vypracovala Komise celý balíček opatření zaměřených na posílení provázanosti a koordinace mezi vnitrostátními orgány dohledu a na zhodnocení významu makrobezpečnostního dohledu.

2.3. V lednu 2010 přijal EHSV stanovisko k nařízení o zřízení ESRB a evropských orgánů dohledu⁽³⁾. EHSV v něm vyzdvihl význam jednotného systému dohledu nad finančním systémem Evropské unie a předložil konkrétní připomínky ke změně nařízení o zřízení ESRB a evropských orgánů dohledu.

2.4. Evropský parlament a Rada zřídily v roce 2010 na základě příslušných nařízení Evropskou radu pro systémová rizika (ESRB) a tři evropské orgány dohledu – Evropský orgán pro bankovníctví (EBA), Evropský orgán pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění (EIOPA) a Evropský orgán pro cenné papíry a trhy (ESMA), které spolu se Společným výborem evropských orgánů dohledu a Evropskou radou pro systémová rizika (ESRB) tvoří Evropský systém dohledu nad finančním trhem (ESFS).

2.5. ESFS začal působit v lednu 2011. Nařízení o institucích ESFS⁽⁴⁾ stanoví, že Komise musí během prvních tří let činnosti zahájené v lednu 2011 zveřejnit zprávu o činnosti ESRB a evropských orgánů dohledu.

2.6. V zájmu naplnění mandátu jí svěřeného uspořádala Komise v květnu 2013 veřejné slyšení a v dubnu–červenci 2013 veřejnou konzultaci, jejichž účelem byl přezkum ESFS.

2.7. Na základě výsledků zapojení zainteresovaných stran, sebehodnocení poskytnutých evropskými orgány dohledu⁽⁵⁾, usnesení Evropského parlamentu z března 2014 o revizi ESFS⁽⁶⁾ a studií MMF⁽⁷⁾ a Evropského parlamentu⁽⁸⁾ vypracovala Komise dvě samostatné zprávy – o ESRB a o evropských orgánech dohledu a ESFS.

3. Obecné připomínky

3.1. Toto stanovisko ke zprávám Komise o činnosti ESRB a evropských orgánů dohledu vychází z hodnocení činnosti ESRB a evropských orgánů dohledu a pokroku, k němuž díky jednotnému dohledu v minulém roce došlo.

3.2. Výbor se již několikrát vyslovil pro ESFS a znovu oceňuje úsilí, které ESRB a evropské orgány dohledu vynaložily během prvních třech let jeho existence.

3.3. Prostor ke zlepšení fungování Evropského systému dohledu nad finančním trhem byl zaznamenán jak na úrovni organizace a správy, tak na úrovni provozních postupů a nástrojů. EHSV souhlasí s oblastmi případného zásahu, které Komise určila ve svých zprávách. Zdůrazňuje rovněž, že je nutné zaujmout systematický střednědobý až dlouhodobý přístup, a upozorňuje na nutnost posílit návrhy týkající se ochrany spotřebitele a pracovníků.

⁽²⁾ Zpráva skupiny na vysoké úrovni pro finanční dohled ze dne 25. února 2009: http://ec.europa.eu/internal_market/finances/docs/de_larosiere_report_en.pdf

⁽³⁾ Úř. věst. C 339, 14.12.2010, s. 34–40.

⁽⁴⁾ Nařízení (EU) č. 1092/2010, 1093/2010, 1094/2010 a 1095/2010 ze dne 24. listopadu 2010 (Úř. věst. L 331, 15.12.2010, s. 12).

⁽⁵⁾ Společný výbor (SV 2012 100), Zpráva o vlastním hodnocení evropských orgánů dohledu, 21. prosince 2012 (neveřejné).

⁽⁶⁾ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 11. března 2014 obsahující doporučení Komisi o revizi ESFS.

⁽⁷⁾ MMF, Program posouzení finančního sektoru na úrovni EU, březen 2013.

⁽⁸⁾ PE 507.490 (o ESRB) a PE 507.446 (o evropských orgánech dohledu), říjen 2013.

3.4. EHSV má za to, že se při fungování ESRB projevila nutnost prozkoumat jiný poměr kvantity a kvality ve složení jejích orgánů – generální rady, řídicího výboru, poradního technického výboru a vědeckého výboru – a určit řešení pro jmenování druhého předsedy rady, vzhledem k tomu, že by první funkční období mělo skončit v prosinci 2015. Z hlediska postupu byl určen prostor pro zlepšení jak ve způsobech zapojení rady do legislativního procesu, tak ve lhůtách interních rozhodovacích postupů.

3.5. EHSV je toho názoru, že se při fungování evropských orgánů dohledu ukázala možnost přehodnotit regulační a kontrolní funkci, posílit funkci ochrany spotřebitele a přezkoumat složení orgánů za účelem lepšího vyvážení zájmů Unie a jednotlivých zemí. Ukázalo se, že by bylo možné přehodnotit celou strukturu dohledu, a to jak ve vztahu k mechanismům financování různých orgánů, tak k logistické struktuře a samotnému modelu dohledu. V této souvislosti EHSV připomíná otázku racionalizace sídel a organizace v závislosti na funkcích a oblastech působnosti.

4. Konkrétní připomínky

4.1. *Evropská rada pro systémová rizika (ESRB)*

4.1.1. EHSV se domnívá, že ESRB může hrát i nadále významnou roli při prevenci systémových rizik, a to i v důsledku zavedení jednotného mechanismu dohledu (SSM). Existují pro to nejméně tři důvody: a) zavedení společného dohledu vyžaduje silnější koordinaci i na jiných finančních trzích než na trhu bankovním; b) dohled nad velkými bankovními skupinami systémového významu posiluje roli ESRB i z hlediska interakce s ECB; c) účast zástupců zemí eurozóny a zemí, které euro nepřijaly, v ESRB umožní této radě vykonávat stabilizující úlohu, i co se týče proměnných, které nesouvisí s měnovou unií. V takovém případě se má za to, že změny správy a interních postupů mohou zlepšit fungování ESRB a její spolupráci s evropskými orgány dohledu a s ECB.

4.1.2. Výbor souhlasí s novým poměrem kvantity a kvality ve složení orgánů ESRB, považuje však za vhodné posoudit dopad, jenž může mít rozhodnutí snížit počet členů generální rady na zastoupení jednotlivých členských států. Možné snížení počtu členů rady by mělo být doprovázeno vytvořením tematických výborů a pracovních skupin. Výbor rovněž považuje za nutné zachovat vyvážené zastoupení různých zainteresovaných stran, a to i díky posílení úlohy vědeckého výboru. V této souvislosti se nezdá být vhodné spojit tento výbor s poradním technickým výborem.

4.1.3. Výbor se domnívá, že by činnost ESRB mohla mít větší dopad, pokud by byl proveden návrh Komise jmenovat předsedou ESRB prezidenta ECB a byla by zavedena nová funkce generálního ředitele pověřeného provozními úkoly a udržováním kontaktů mezi předsedou a generální radou.

4.1.4. Výbor považuje za nezbytné zvýšit zapojení ESRB do legislativních procesů, a to prostřednictvím specifických mechanismů konzultace s ESRB před přijetím legislativních návrhů k důležitým otázkám. V této souvislosti Výbor podpořil myšlenku formální účasti představitele ESRB v Radě ECOFIN a v Hospodářském a finančním výboru v souladu s pravidly, jež musí být určena.

4.1.5. Efektivita práce ESRB by měla vzrůst díky jednoduššímu a rychlejšímu procesu rozhodování. Výbor se domnívá, že by ESRB měla být vyzvána, aby pověřila vědecký výbor provedením sebehodnocení vlastních interních postupů, aby bylo možné navrhnout alternativní model lépe uzpůsobený vývoji finančního systému. Výbor dále považuje za nutné, aby ESRB přijala postupy zaměřené na posílení monitorování pokynů a doporučení.

4.1.6. Činnost ESRB musí být založena na intenzivnější spolupráci s ostatními evropskými institucemi, zejména s různými evropskými orgány dohledu. Výbor se domnívá, že je třeba požádat ESRB, aby urychleně předložila návrh, v němž určí způsoby komunikace a výměny údajů mezi různými orgány ESFS. Výbor také upozorňuje na nutnost zavést koordinaci mezi ESRB a zřizovanými vnitrostátními orgány makrobezpečnostního dohledu, v neposlední řadě za účelem vyloučení duplicitního zastoupení v ESRB. Výbor považuje za nutné položit základ pro plodnou spolupráci ESRB s ECB, s ohledem na nové pravomoci v oblasti makrobezpečnostního dohledu svěřené Evropské centrální bance.

4.2. Evropské orgány dohledu a Evropský systém dohledu nad finančním trhem

4.2.1. Výbor je přesvědčen, že lepší fungování evropských orgánů dohledu vyžaduje několik změn ve stávajícím institucionálním a provozním uspořádání. Jako nezbytná se jeví zejména opatření zaměřená na zlepšení regulační funkce, funkce ochrany spotřebitele, řízení a postupů. Nápravná opatření je třeba přijmout i v oblasti finančních mechanismů těchto orgánů a jejich organizačního uspořádání.

4.2.2. Regulační funkci musí provázet transparentnější postupy, které by zaručily lhůty více přizpůsobené veřejným konzultacím a hodnocením dopadu, jež kombinují statisticko-účetnický přístup s přístupem zaměřeným na kvalitu. V této souvislosti se Výbor domnívá, že by evropské orgány dohledu měly zavést účinné mechanismy pro spolupráci se zástupci spotřebitelů a pracovníků předmětného sektoru. Výbor požaduje za nezbytné větší zapojení těchto orgánů do vypracování primárních právních předpisů. Výbor se domnívá, že je třeba zavést transparentní mechanismus konzultací s evropskými orgány dohledu před přijetím legislativních návrhů v příslušných oblastech. Tento mechanismus by Parlamentu a Komisi usnadnil hodnocení dopadu opatření a schvalování pokynů pro načasování jejich přesného a účinného provádění. Výbor navíc podporuje myšlenku stanovit oficiální účast předsedů evropských orgánů dohledu a Rady ECOFIN.

4.2.3. Výbor podporuje výzvu Komise adresovanou evropským orgánům dohledu, aby v rámci stávajícího řízení posílily funkce a mechanismy, jejichž účelem je zajistit přijetí včasných opatření a které byly přijaty v zájmu EU jako celku. V první řadě je třeba plně využít mechanismu řešení sporů mezi vnitrostátními orgány, což vnese jasnost do jejich stávajícího fungování a umožní zvážit případná nápravná opatření.

4.2.4. Ve střednědobém horizontu je podle Výboru třeba vyhodnotit strukturální opatření zaměřená na změnu ve stávajícím řízení evropských orgánů dohledu, s cílem zvýšit nezávislé zastoupení na různých úrovních rozhodování.

4.2.5. Činnosti každého orgánu se musí opírat o větší míru koordinace s akcemi ostatních evropských orgánů dohledu. Výbor se domnívá, že by evropské orgány dohledu měly zřídit výbor či skupinu odborníků, kteří by neprodleně provedli sebehodnocení zaměřené na zhodnocení mechanismu vzájemného hodnocení, na posílení úlohy společného výboru a na vypracování konkrétních postupů pro koordinaci a výměnu údajů. Výbor považuje za vhodné uložit evropským orgánům dohledu povinnost urychleně racionalizovat svou činnost a předkládá doporučení ohledně případného přerozdělení pravomocí, které mají mít jednotlivé orgány a společný výbor.

4.2.6. Koordinace mezi evropskými orgány dohledu musí vycházet z rovnocenného systému funkcí a pravomocí. Výbor se domnívá, že by všechny evropské orgány dohledu měly mít možnost provádět zátěžové testy na základě modelu EBA. Při koordinaci mezi evropskými orgány dohledu je třeba mít na zřeteli rozdílný stupeň integrace a harmonizace různých kontrolovaných oblastí na úrovni EU.

4.2.7. Výbor vítá, že Komise klade důraz na nutnost užší spolupráce evropských orgánů dohledu v oblasti ochrany spotřebitele, přičemž zvláštní pozornost věnuje povaze nabízených produktů a jejich slučitelnosti s profilem zákazníků. Současně by měla být posílena opatření ve prospěch finančního vzdělávání. Mimoto považuje za nezbytné výslovně rozšířit působnost evropských orgánů dohledu i na ochranu pracovníků předmětného sektoru, především vzhledem k dopadu prodejních modelů a systémů odměňování používaných finančními zprostředkovateli. Proto navrhuje, aby orgány přijaly etický kodex upravující jejich činnost a aby každý rok zveřejňovaly společnou zprávu o ochraně spotřebitelů a pracovníků. Výbor se domnívá, že v těchto oblastech by společný výbor měl převzít hlavní úlohu spočívající ve sladění norem pro ochranu spotřebitele a pracovníků předmětného sektoru v nejrůznějších oblastech působnosti jednotlivých orgánů.

4.2.8. Úkoly svěřené evropským orgánům dohledu a nejnovější pokyny pro finanční trhy vyžadují posílení

- a) pravomocí evropských orgánů dohledu – a jejich koordinace – v oblasti inkluzivního financování, zejména v oblasti mikroúvěrů a společensky odpovědného investování, mimo jiné díky větší účasti odborníků a zástupců odvětví ve vědeckém výboru ESRB a ve skupinách zainteresovaných stran evropských orgánů dohledu;

- b) úlohy společného výboru a přijetí rychlých a účinných postupů v rámci tohoto výboru, jakož i zvýšení účasti zaměstnanců evropských orgánů dohledu v přípravných orgánech.

4.2.9. V souvislosti se způsoby financování evropských orgánů dohledu se Výbor domnívá, že přechod k modelu financování vycházejícímu ze soukromých zdrojů je třeba posoudit na základě důkladné analýzy jeho výhod a potenciálních problémů. Výbor navrhuje, aby možnost zvýšit podíl rozpočtů evropských orgánů dohledu tvořený provizemi a poplatky byla považována za přechodnou a platila po dobu pěti let a aby se související vyšší náklady pokryly z případných dodatečných zdrojů přidělených evropským orgánům dohledu. Výbor vyzývá Komisi, aby během přechodného období pěti let provedla hodnocení dopadu, mj. s cílem analyzovat alternativní mechanismy financování, jež by mohly omezit riziko duplikace nákladů na dohled, racionalizovat vynaložené veřejné prostředky a zamezit přenesení nákladů na konečné spotřebitele.

4.2.10. Udržitelnost evropských orgánů dohledu lze zajistit díky racionalizaci nákladů vzniklých v důsledku reorganizace logistiky. Výbor vítá návrh Komise na zavedení jediného sídla evropských orgánů dohledu, a to i s ohledem na účinnější dialog a koordinaci mezi orgány.

4.2.11. Výbor se domnívá, že logistické a provozní zefektivnění úzce souvisí s příslušným modelem dohledu. Proto vybízí Komisi, aby zvážila možnost posoudit ve střednědobém horizontu přehodnocení struktury evropského dohledu a zdokonalit ji z hlediska tří proměnných funkcí, trhů a zprostředkovatelů a případně uvažovala o zavedení dvojí úpravy (*twin peaks*).

4.2.12. Výbor se v neposlední řadě domnívá, že je nezbytné posílit demokratický systém kontroly a monitorování činností vykonávaných ESRB a evropskými orgány dohledu.

V Bruselu dne 18. února 2015.

Předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Henri MALOSSE

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k zelené knize Co nejlepší využití tradičního evropského know-how: možné rozšíření unijní ochrany zeměpisných označení na nezemědělské produkty

(COM(2014) 469 final)

(2015/C 251/08)

Zpravodajka: Kathleen WALKER SHAW

Dne 1. října 2014 se Evropská komise, v souladu s článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

zelené knihy Co nejlepší využití tradičního evropského know-how: možné rozšíření unijní ochrany zeměpisných označení na nezemědělské produkty

COM(2014) 469 final.

Specializovaná sekce Jednotný trh, výroba a spotřeba, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 2. února 2015.

Na 505. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 18. a 19. února 2015 (jednání dne 18. února 2015), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 155 hlasy pro, 3 hlasy byly proti a 1 člen se zdržel hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 EHSV podporuje rozšíření ochrany zeměpisného označení (ZO) na nezemědělské produkty prostřednictvím jednotného nařízení EU, které bude dle jeho názoru poskytovat cennou a nezbytnou ochranu pro společnosti, které prokazatelně podněcují hospodářský růst a inovace a poskytují vysoce kvalifikovaná a lépe placená pracovní místa.

1.2 EHSV doporučuje, aby v rámci balíčku v oblasti bezpečnosti výrobků byly za zohlednění výsledků doposud provedených studií podporovány jak dobrovolný systém zeměpisných označení, tak i povinné označování původu spotřebních výrobků, což by zajistilo lepší sledovatelnost, transparentnost a informace pro spotřebitele a zajistilo uznávání původu pro producenty v celé EU.

1.3 Tento systém by měl pokud možno vycházet ze stávajícího rámce pro zemědělské a potravinářské výrobky, aby systémy pro registraci, ochranu, sledování a prosazování zůstaly jednotné a aby se předešlo nejasnostem pro správy a spotřebitele. Měl by rovněž zaručit stejnou úroveň ochrany a záruk podle dohody o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (TRIPS), kterých požívají zemědělské a potravinářské výrobky.

1.4 Podniky, které intenzivně využívají zeměpisná označení a jiná práva duševního vlastnictví, obecně výrazně investují do odborné přípravy v oblasti vysoce odborných dovedností, a měly by být podporovány při ochraně jejich produktů a know-how, což jim umožní nasměrovat investice do odborné přípravy v oblasti pozitivních dovedností místo do obranných právních kroků.

1.5 EHSV se domnívá, že je zapotřebí formální registrační postup. Registrace by měla být platná po neomezenou dobu, aby se zamezilo byrokracii a omezily náklady, ale měla by být předmětem průběžného sledování a vymáhání práva, aby se zajistilo, že produkty dodržují kritéria pro toto označení. Rovněž by měl být v oprávněných případech k dispozici postup pro vyřknutí z rejstříku.

1.6 Registrační postup by měl být transparentní a nezávislý, pokud možno financován a spravován z veřejných prostředků a bez poplatků. Pokud bude rozhodnuto poplatek zavést, měl by být velmi nízký, aby to nepůsobilo jako odrazující prostředek proti zápisu či nehrozilo, že se náklady přenesou na spotřebitele. Registrace by měla být dokončena ve stanoveném časovém rámci, aby se zabránilo zdlouhavé byrokracii a nejistotě vyplývající pro podniky i spotřebitele – jako přiměřená se jeví lhůta v délce 18 měsíců. EHSV doporučuje, aby ke koncepci uplatňování tohoto systému přispěly návrhy malých a středních podniků, jak se vyhnout dodatečným nákladům.

1.7 Důležitá je ochrana provenience a její souvislosti s dědictvím, tradicí, kvalitou, specifikací produktu, řemeslem a know-how. Je požadována pevná vazba mezi produktem a místem původu. EHSV se domnívá, že kombinovaný přístup přijatý pro zemědělské produkty – chráněná označení původu (CHOP) a flexibilnější chráněná zeměpisná označení (CHZO) – by zajistil komplexní pokrytí výrobků, které potřebují ochranu.

1.8 EHSV je toho názoru, že vztah mezi systémem zeměpisného označení nezemědělských produktů a práva o ochranných známkách by měl být definován podobně jako ten, který se v současnosti používá pro zemědělské produkty, čímž by se zajistila kontinuita u všech produktů a zamezilo nejasnostem.

2. Situace a úvod

2.1 Zelená kniha Co nejlepší využití tradičního evropského know-how: možné rozšíření unijní ochrany zeměpisných označení na nezemědělské produkty navazuje na studii, kterou Komise zveřejnila v březnu 2013 ⁽¹⁾, v níž se dospělo k závěru, že stávající právní nástroje, které mají producenti k dispozici na vnitrostátní a evropské úrovni, nejsou dostatečné. Dne 22. dubna 2013 uspořádala Komise veřejné slyšení s cílem projednat výsledky studie a nabídnout platformu pro širokou diskusi o potřebě účinnější ochrany zeměpisných označení nezemědělských produktů na úrovni EU. Na základě výsledků studie a veřejného slyšení se Komise rozhodla prostřednictvím konzultační zelené knihy tuto záležitost dále analyzovat.

2.2 V září 2013 Evropský patentový úřad a Úřad pro harmonizaci na vnitřním trhu vypracovaly společnou studii ve spolupráci s Komisí s názvem *Intellectual property rights (IPR) intensive industries: contribution to economic performance and employment in the EU* (Odvětví, jež intenzivně využívají práva duševního vlastnictví: přínos k hospodářské výkonnosti a zaměstnanosti v EU) ⁽²⁾.

Studie poukazuje na ekonomické hodnoty odvětví, která intenzivně využívají duševního vlastnictví (včetně odvětví, která intenzivně využívají ZO), pokud jde o objem výroby, zaměstnanost, mzdy, obchod a přínos k realizaci cílů strategie Evropa 2020 pro zaměstnanost a růst. Studie ukazuje, že odvětví, která intenzivně využívají duševní vlastnictví, vytváří více než 26 % zaměstnanosti v EU a 39 % hospodářské činnosti EU. Rovněž jsou v nich obecně vyšší mzdy s prémiei ve výši více než 40 %.

2.3 Na summitu EU v březnu 2014 předseda Komise Barroso představil sdělení Za obnovu evropského průmyslu ⁽³⁾, které zvýšilo význam odvětví, která intenzivně využívají práva duševního vlastnictví a zeměpisná označení, pro udržitelný hospodářský růst v EU, a poukázalo na nutnost podpory těchto odvětví ze strany EU. Ve sdělení bylo zdůrazněno, že mnohé z těchto společností během krize vykazovaly lepší růst a výkonnost než jiná odvětví.

2.4 V současné době mohou využívat jednotné ochrany, která je poskytována výhradně na úrovni EU, pouze zemědělské produkty a potraviny (vína, lihoviny). Nezemědělská ZO jsou chráněna pouze na vnitrostátní/regionální úrovni, a to prostřednictvím různých vnitrostátních právních rámců. Ty dosud nebyly ve všech členských státech harmonizovány a existují značné rozdíly v definicích, postupech, úrovních ochrany a vymáhání, což neprospívá ani společnostem, ani spotřebitelům. Na nezemědělské výrobky se však vztahují právní předpisy v oblasti nekalé hospodářské soutěže nebo klamání spotřebitele, ale opět s jinou oblastí působnosti a přístupů.

2.5 Mnoho společností vyrábějících nezemědělské produkty s vysokou mírou tradičních řemeslných dovedností vázaných k místu a know-how provozují činnost v mezinárodním prostředí, a je pro ně čím dál obtížnější zajistit jakost, pravost a integritu jejich výrobků vůči označování se špatným úmyslem, podvodům a padělání a zneužívání ochranné známky. Společnosti a spotřebitelé se bez existence jednotné ochrany musí spoléhat na matoucí množství přístupů a úrovní ochrany napříč EU. Mnohé podniky to považují za nákladné a neefektivní a vynakládají značné finanční částky na obhajobu sebe samých případ od případu. To je překážka jak z hlediska finančního, tak z hlediska lidských zdrojů. Společnosti vyzývají Komisi k rozšíření ochrany zeměpisných označení na nezemědělské produkty.

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/docs/geo-indications/130322_geo-indications-non-agri-study_en.pdf

⁽²⁾ http://ec.europa.eu/internal_market/intellectual-property/docs/joint-report-epo-ohim-final-version_en.pdf

⁽³⁾ COM(2014) 14 final.

2.6 Zatímco stávající vnitrostátní nástroje ZO, společně s právními předpisy v oblasti nekalé hospodářské soutěže a klamání spotřebitele, které existují ve všech členských státech EU, poskytují určitou úroveň ochrany pro nezemědělské produkty, v praxi jsou tyto právní předpisy omezeny a mnohé podniky si stěžují, že neposkytují účinnou ochranu proti zneužití nezemědělských zeměpisných názvů.

3. Obecné připomínky

3.1 Rozšíření ochrany zeměpisných označení na nezemědělské produkty v EU by bylo prospěšné jak pro výrobce, tak pro spotřebitele. Není to protekcionistické opatření. Spíše by producentům zajistilo spravedlivou hospodářskou soutěž, pomohlo chránit jakost a integritu jejich tradičních výrobků, řemesel a postupů (jež jsou často na vysoké úrovni), a spotřebitelům by současně poskytlo spolehlivé informace o místě a/nebo způsobu výroby a zaručilo pravost a jakost produktu.

3.2 EHSV se domnívá, že rozšíření systému zeměpisných označení na nezemědělské výrobky by mělo jasný hospodářský přínos pro EU. Je to příležitost k podpoře a ochraně tradičních produktů, know-how a vysoce odborných dovedností, jež jsou často rozvíjeny prostřednictvím specializovaných odborných škol, které prokazatelně vytváří dobrá a stabilní pracovní místa. Poskytnutí záruky původu a jakosti produktů by zvýšilo jejich atraktivitu a pomohlo budovat jejich profil a zvýšit prodej. Univerzálněji uznávané označení by mohlo rovněž přispět k podpoře cestovního ruchu a dalších příjmů v souvislosti s výrobky a tím přinést další hospodářské výhody. Rovněž by se zajistila jednodušší a účinnější celoevropská ochrana proti ztrátám způsobeným paděláním a napodobováním.

3.3 Existuje mnoho nezemědělských produktů se silným uznáním zeměpisného označení a pověsti v celé EU, které jsou pravidelně předmětem zneužití a napodobování. I když některé z těchto společností překonaly krizi lépe než jiné, pod tlakem krize se zvýšil počet případů zneužití ochranných známek, paděláních a napodobování. Bezohledné společnosti se snaží rychle a lehce vydělat peníze zneužitím jména a pověsti kvalitních produktů se zeměpisným označením, avšak bez jakékoliv souvislosti s původem, místem provenience, jakostí nebo řemeslem či know-how souvisejícím s tímto produktem. To vede tomu, že řádně jednající obchodníci přicházejí o příjmy a podíl na trhu, a důsledkem je i možné poškození dobré pověsti a vznik dodatečných právních nákladů. Výrobci produktů, jako je český křišťál, obleky *bespoke* ze Savile Row, carrarský mramor, tvíd Harris, pažská krajka, kukačkové hodiny ze Schwarzwald, umělecká a tradiční keramika z Vietri sul Mare, hrnčířství ze Stoke on Trent, kámen z Brače, keramika z Deruta a sklo z Murana, se musí neustále chránit prostřednictvím kampaní, registrace ochranných známek a podnikáním právních kroků. Rozšíření ZO na tyto výrobky by mohlo pomoci vyhnout se těmto neustálým a nákladným obranným právním krokům.

3.4 Harmonizovaná právní ochrana odpovídající ochraně poskytované zemědělskému a potravinářskému odvětví, jež je slučitelná se stávajícími evropskými a mezinárodními právními rámci, pomůže zachovat tradiční kulturní a umělecké dědictví, které se odráží v řadě způsobitelných produktů a sníží zneužití. Malé a střední podniky budou při snížení nákladů na ochranu pověsti svých výrobků prostřednictvím soudních sporů moci více investovat do inovací, vývoje produktů a rozšiřování svého trhu, čímž zabrání zvýšení ceny svých výrobků pro spotřebitele.

3.5 Mnoho zákazníků v oblasti produktů se zeměpisným označením jsou nároční spotřebitelé, kteří činí informovaná rozhodnutí na základě kvalitní řemeslné činnosti a autentických výrobků. Mají právo očekávat ochranu integrity produktů, za něž často platí vyšší cenu. Tato ochrana neomezuje volbu či hospodářskou soutěž, jelikož ochrana ZO může být udělena jakékoli společnosti, která splňuje specifikaci produktu, místo provenience, jakost, vlastnosti, řemeslnou činnost a know-how kritéria vymezující toto označení.

4. Konkrétní připomínky

4.1 EHSV se domnívá, že jednotné nařízení EU je nezbytné pro harmonizaci nezemědělských produktů se zeměpisným označením. Stávající alternativy jsou příliš roztržité, zavádějící, nákladné a neefektivní na to, aby řadě hodnotných podniků umožnily přežít, neboť tyto podniky postrádají finanční zdroje k tomu, aby se zabývaly těmito různými strukturami a právními předpisy na regionální nebo vnitrostátní úrovni v celé EU. Větší soudržnost pomůže podnikům přežít, růst a zajistit, aby jejich výrobky byly méně náchylné ke zneužití.

4.2 EHSV vyzývá Komisi, aby zjednodušila proces rozšíření tím, že ho přiblíží stávajícímu harmonizovanému právnímu rámci uplatňovanému na zemědělské a potravinářské výrobky tam, kde je to relevantní, a bude uplatňovat osvědčené postupy a učit se ze zkušeností se zavedením ochrany pro toto odvětví tak, aby mohla tyto informace využít v rámci systému, který má být použit na nezemědělské produkty. Přestože EHSV uznává, že některé odvětvové zvláštnosti mohou vyžadovat odlišný přístup, jak tomu bylo u vín a lihovin, kontinuita uplatňování a inkluzivní přístup k výrobkům, které mají být napříč odvětvími zahrnuty, by měl být pravidlem. Nezemědělské produkty by měly mít stejné záruky a ochranu, jež jsou poskytovány zemědělským zeměpisným označením v souvislosti s dohodou TRIPS. EHSV přesto naléhavě vyzývá Komisi, aby vyhodnotila možnosti zlepšení těchto ochranných opatření ve světle zkušeností s dosavadním uplatňováním dohody TRIPS, zejména ve vztahu k systémům jasného, konzistentního a řádně strukturovaného oznamování a registrace, a jednotnosti přístupu.

4.3 Zatímco EHSV chápe, že systém zeměpisného označení je dobrovolný režim odlišný od stávajících návrhů na povinné označování původu spotřebních výrobků vyrobených či dovezených do EU, jež je obsaženo v balíčku v oblasti bezpečnosti výrobků, doporučuje, aby byly přijaty oba tyto návrhy s cílem zajistit lepší sledovatelnost, transparentnost a informace pro spotřebitele a také uznávání původu pro producenty v celé EU.

4.4 EHSV očekává, že harmonizace ochrany zeměpisných označení nezemědělských produktů bude rovněž přínosem pro obchodní vztahy EU s třetími zeměmi, neboť zjednoduší postupy a zajistí srozumitelnost pro produkty, které obdrží automatickou ochranu. Bude poskytovat cílenější přístup k obchodním jednáním a pomáhat chránit hodnotné produkty EU, které jsou často významnými vývozními artikly. Tato posílená ochrana bude rovněž působit jako „odrazující faktor“ pro ty, kteří zvažují padělání nebo zneužití tohoto označení.

4.5 Mnoho produktů se zeměpisným označením vyžaduje při výrobě extrémně vysokou úroveň kvalifikace. Společnosti masivně investují do dovedností a odborné přípravy související s know-how po řadu generací. Mnohé z nich mají dobře zavedené a úspěšné systémy učňovského a dalšího vzdělávání, které připravují vysoce kvalifikované osoby s dovednostmi velmi dobře uplatnitelnými na trhu práce. EHSV se domnívá, že by tyto společnosti měly být podporovány při přípravě tohoto cenného společenského kapitálu tím, že se jim pomůže chránit jejich produkty a know-how, což jim umožní nasměrovat investice do odborné přípravy v oblasti pozitivních dovedností místo do obranných právních kroků. Společnosti, které disponují zeměpisným označením, poskytují cenné pracovní a vzdělávací příležitosti pro lidi, jejichž talent se rozvíjí díky řemeslné odborné přípravě. EHSV rovněž uznává vzájemnou závislost mnoha specializovaných odborných škol a výrobců produktů se zeměpisným označením v některých zemích a regionech – příkladem je specializovaná odborná škola pro řezače kamene v Brači. Některé z těchto společností se nacházejí v odlehlých oblastech s vysokou mírou nezaměstnanosti, což činí jejich úlohu na trhu práce ještě důležitější.

4.6 Při stanovení souvislosti s daným místem musí být hlavním cílem poskytování ochrany provenience a souvislosti s dědictvím, tradicí, kvalitou, specifikací produktu, řemeslem a know-how. Je požadována pevná vazba mezi produktem a místem původu. EHSV se domnívá, že komplexní pokrytí výrobků, které potřebují ochranu, by zajistily oba druhy přístupu k vazbě přijaté pro zemědělské produkty – chráněná označení původu (CHOP) a flexibilnější chráněná zeměpisná označení (CHZO). Veškeré symboly přijaté v rámci systému by měly zaručit jednoznačnou vazbu a uznání a splňovat kritéria zeměpisného označení. Rovněž musí být jednotné v celé Evropě, aby nemátly spotřebitele a pomohly dosáhnout uznání.

4.7 EHSV sice připouští, že kvalita a původ nutně neznamená totéž, uznává ale, že produkty se zeměpisným označením mají dobré jméno zakládající se na hodnotě, jež mají pro zákazníky, a že kvalita produktů se zeměpisným označením je často jejich základní vlastností a může být důležitá při vymezování a ochraně kvalitní řemeslné zručnosti a know-how a při monitorování a prosazování norem napříč podniky. Mnoho producentů nebo sdružení produktů se zeměpisným označením již má své vlastní referenční hodnoty vymezené a aktivně samy dohlíží na tyto normy ochrany integrity svých výrobků. EHSV však poznamenává, že tyto dobrovolné systémy monitorování a kodexy chování nefungují ve všech členských státech a je třeba, aby byly doprovázeny formálními mechanismy, které umožní sledování a prosazování na vnitrostátní úrovni a úrovni EU. EHSV konstatuje, že v důsledku krize a úsporných opatření dopadly na mnoho monitorovacích a donucovacích orgánů finanční škrtky a že je třeba zvážit opatření k zajištění účinného sledování a prosazování.

4.8 Stejně jako v případě zemědělských produktů se EHSV domnívá, že je zapotřebí formální registrační postup. Měl by být platný po neomezenou dobu, aby se zamezilo byrokracii a snížily náklady, ale zároveň by měl být předmětem průběžného sledování a vymáhání práva, aby se zajistilo, že produkty dodržují kritéria pro toto označení. Registrační postup by měl rovněž zahrnovat ustanovení pro vyškrtnutí z rejstříku v případě výrobků, které již nejsou v souladu s normami nebo se již nevyrábí. Rovněž by měl existovat proces pro vznesení námitek, včetně práva na odvolání proti případům šikanózních námitek.

4.9 Rozumným přístupem by byl dvoufázový systém zapojení vnitrostátního orgánu v kombinaci s právní ochranou a dohledem na úrovni EU. Registrační postup by měl být transparentní a nezávislý a pokud možno by měl být financován a spravován z veřejných prostředků. EHSV konstatuje, že v současné době neexistuje žádný poplatek za registraci zemědělských a potravinářských výrobků, a proto by měl stejný princip být uplatněn pro nezemědělské výrobky. Pokud bude rozhodnuto poplatek zavést, měl by být velmi nízký, aby to nepůsobilo jako odrazující prostředek proti zápisu či nehrozilo, že se náklady přenesou na spotřebitele. Registrace by měla být dokončena ve stanoveném časovém rámci, aby se zabránilo zdlouhavé byrokracii a nejistotě vyplývající pro podniky i spotřebitele – jako přiměřená se jeví lhůta v délce 18 měsíců.

4.10 EHSV je toho názoru, že vztah mezi systémem zeměpisného označení nezemědělských produktů a právními předpisy o ochranných známkách by měl být definován podobně jako ten, který se v současnosti používá pro zemědělské produkty, čímž by se zajistila kontinuita u všech produktů a zamezilo chaosu a bylo by možné se poučit ze zkušeností při jeho uplatňování v této oblasti s cílem zdokonalit proces a minimalizovat riziko sporů. EHSV poznamenává, že všechny podniky působící v určitém regionu by měly mít možnost požádat si o chráněné označení původu v daném regionu.

V Bruselu dne 18. února 2015.

Předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Henri MALOSSE

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropské centrální bance, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru, Výboru regionů a Evropské investiční bance Roční analýza růstu 2015

(COM(2014) 902 final)

(2015/C 251/09)

Hlavní zpravodaj: Gonçalo LOBO XAVIER

Dne 19. prosince 2014 se Evropská komise, v souladu s článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

Roční analýza růstu 2015

COM(2014) 902 final.

Dne 9. prosince 2014 předsednictvo Výboru pověřilo řídicí výbor pro strategii Evropa 2020 přípravou podkladů Výboru na toto téma.

Vzhledem k naléhavé povaze práce jmenoval Evropský hospodářský a sociální výbor na 505. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 18. a 19. února 2015 (jednání dne 19. února 2015), pana Lobo Xaviera hlavním zpravodajem a přijal následující stanovisko 174 hlasy pro, 8 hlasů bylo proti a 1 člen se zdržel hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1. EHSV vítá roční analýzu růstu na rok 2015 ⁽¹⁾, kterou vypracovala Komise, a v ní vytyčený koncepční cíl podpořit náležitou míru růstu a napomoci tak hospodářskému oživení v Evropě. Tento přístup, který se opírá o tři pilíře – podporu investic, strukturální reformy a odpovědnou fiskální a rozpočtovou konsolidaci –, se jeví jako správná reakce na evropské potřeby a EHSV podporuje prováděcí plán sladěný s účinnějším evropským semestrem. Výbor nicméně také upozorňuje, že přetrvávají určité nedostatky v postupu – tato analýza například nezahrnuje sociální a environmentální hlediska a především by měla výslovně zdůraznit jako politickou prioritu boj proti trvalé masové nezaměstnanosti a řešení sociální krize. Roční analýza růstu je výchozím bodem pro efektivní evropský semestr, a z toho důvodu se EHSV domnívá, že by se mělo věnovat větší úsilí plnění povinností vyplývajících z harmonogramu, aby se dosáhlo intenzivnějšího zapojení a lepších výsledků.

1.2. EHSV je přesvědčen, že důvěra v investování se odvíjí také od jasnosti a jednoduchosti navrhovaného harmonogramu a od zapojení klíčových zainteresovaných stran. Je nutné zapojit do tohoto procesu sociální partnery a další organizace občanské společnosti obecně, má-li se dosáhnout důvěryhodnosti. EHSV se domnívá, že je zásadně důležité, aby Komise před předložením roční analýzy růstu spolupracovala s Evropským parlamentem a sociálními partnery i dalšími organizacemi občanské společnosti na evropské úrovni. EHSV oceňuje úsilí, které Komise vynaložila s cílem podnítit větší zapojení občanské společnosti, a to i ve spolupráci s vnitrostátními parlamenty, upozorňuje ovšem na to, že je nutné zavést nový „časový plán pro občanskou společnost“ ⁽²⁾, aby se dosáhlo účinnosti, skutečného zapojení a efektivních výsledků. Všichni partneři a všechny instituce musí vyvinout značné úsilí, aby se od dobrých úmyslů přešlo k činům. EHSV vyzývá k tomu, aby sociální partneři plnili proaktivní úlohu.

1.3. EHSV se domnívá, že plán růstu, který by podpořil opatření k tvorbě pracovních míst, nelze realizovat bez investic. Proto je pro Evropu mimořádně důležité, aby byly vytvořeny vhodné podmínky pro investice založené na partnerství, na němž se bude podílet soukromý i veřejný sektor. Účinnost navrhované kombinace politik by byla odpovídajícím signálem k posílení důvěry, což má pro investice zásadní význam. EHSV považuje za velký nedostatek to, že se Komise ve svém investičním balíčku, který je jako takový pozitivním krokem, zaměřuje pouze na soukromé investice a do značné míry opomíjí nutnost uskutečňovat také investice veřejné. EHSV podporuje probíhající debatu v rámci Evropské komise zaměřenou na uplatňování takzvaného zlatého pravidla financování (golden rule), aby byly v rámci finančních předpisů HMU vyňaty budoucí investice veřejné správy z výpočtu čistých schodků veřejných financí ⁽³⁾.

⁽¹⁾ Roční analýzu růstu 2015 – viz internetové stránky Evropské komise http://ec.europa.eu/europe2020/making-it-happen/annual-growth-surveys/index_cs.htm

⁽²⁾ Viz příloha.

⁽³⁾ Stanovisko EHSV k tématu Dopady sociálních investic (Úř. věst. C 226, 16.7.2014, s. 21).

EHSV rovněž poukazuje na to, že bez ohledu na to, kdo investování povede, je klíčem k úspěchu jasné definování typu investice a její udržitelnost v budoucnu. V této souvislosti budou mít zvýšené dlouhodobé investice do systémů vzdělávání a odborné přípravy skutečný přínos pro trh práce a umožní Evropanům, aby pochopili sociální rozměr této výzvy.

Je velmi důležité řádně přistupovat k boji proti nezaměstnanosti mládeže, jež je politováníhodnou evropskou realitou. Členské státy musí kombinovat své vnitrostátní strategie tak, aby se zabránilo vyloučení a podpořilo zapojení znevýhodněných společenských skupin do trhu práce.

1.4. EHSV je vskutku přesvědčen, že průmysl hraje klíčovou úlohu při rozvoji Evropy. Existuje celá řada dobrých příkladů inovací v průmyslových odvětvích a je třeba prosadit toto prostředí v širším měřítku, aby se podpořilo vytváření pracovních míst a vysoká kvalifikovanost lidských zdrojů. Investiční plán musí uznat přidanou hodnotu „evropských průmyslových špiček“ a propagovat příklady inovací a osvědčených postupů.

1.5. EHSV vyzývá k tomu, aby byla v tomto procesu věnována pozornost podpoře sociálních investic. EHSV se domnívá, že sociální investice mohou sehrát určující roli při zvyšování sociálního blahobytu a odstraňování chudoby a vyloučení, a proto již vyzval k tomu⁽⁴⁾, aby na ně byl výslovně kladen důraz v ročních analýzách růstu a v doporučeních pro jednotlivé země, a žádá, aby byla podpořena opatření, díky nimž budou moci relevantní subjekty občanské společnosti plně využít potenciálu podniků sociální ekonomiky a posílit úlohu místních komunit⁽⁵⁾.

1.6. EHSV usílí, jež bylo vynaloženo s cílem podpořit evropský potenciál prostřednictvím digitálního trhu. Digitální trh může skutečně podnítit růst hospodářství a zaměstnanosti, jestliže bude přijato několik klíčových opatření. Podniky budou schopny plně využívat potenciálu Digitální agendy pouze tehdy, pokud budou zavedena společná evropská pravidla pro ochranu údajů stanovící vysoké standardy a bude obnovena důvěra spotřebitelů. EHSV Komisi naléhavě žádá, aby urychlila vytváření vnitřního trhu, díky čemuž bude možné této agendy maximálně využít.

1.7. EHSV se domnívá, že je potřebná fiskální odpovědnost ze strany všech členských států a měla by být přímo spojena s podporou zaměstnanosti a sociální odpovědností. Pro podporu růstu má zásadní význam respektování kompromisních řešení ohledně vyvážené a odpovědné správy. EHSV je pro fiskální konsolidaci podporující růst a žádá členské státy, aby tam, kde to bude možné, snížily daňovou zátěž na občany způsobenou úspornými opatřeními a žádá, aby byla učiněna opatření s cílem oživit soukromé investice, aniž by při tom byly opomíjeny inteligentní investice veřejné.

1.8. Systém správy, jehož cílem je dosáhnout fiskální odpovědnosti díky uvědomělejšímu a integrovanému rozpočtovému dohledu představuje zajímavý přístup, který by mohl umožnit náležité zohlednění politických doporučení EU při přípravě vnitrostátních rozpočtů. EHSV vítá zjednodušení semestru, které doporučoval již ve svém stanovisku k roční analýze růstu na rok 2014⁽⁶⁾, a žádá, aby tyto změny byly účinné.

1.9. Výbor se vyslovuje pro to, aby byla rozpočtová situace všech členských států prezentována jednotně. Usnadní to srovnání a mohlo by to být účinnější při hledání řešení na evropské úrovni. Mohlo by být rovněž zajímavé přezkoumat výpočet vnitřního dluhu pro získání reálnějších a vyváženějších informací.

2. Úvod

2.1. Výbor vítá roční analýzu růstu jako směrodatný dokument pro „oživení“ evropských politik zaměřených na posílení hospodářství a udržitelného růstu pro všechny.

⁽⁴⁾ Stanovisko EHSV k tématu Za sociální investice pro růst a soudržnost – včetně provádění Evropského sociálního fondu v období 2014–2020 (Úř. věst. C 271, 19.9.2013, s. 91) a stanovisko EHSV k tématu Dopady sociálních investic (Úř. věst. C 226, 16.7.2014, s. 21).

⁽⁵⁾ Viz Milánská deklarace: EHSV požaduje inovaci systémů sociálního zabezpečení v Unii, aby bylo možné reagovat na nové výzvy Evropský hospodářský a sociální výbor.

⁽⁶⁾ Stanovisko EHSV ke sdělení Komise Roční analýza růstu 2014 (Úř. věst. C 214, 8.7.2014, s. 46).

Evropský semestr se osvědčil při srovnávacím hodnocení při zavádění nebo posilování fiskálních politik nebo strukturálních reforem nezbytných k zajištění růstu a přinesl konkrétní výsledky. Je však možné mu vytýkat pomalost postupů a nedostatek rozhodnosti, pokud se jedná o optimální postupy překonání vážné krize, která zasáhla Evropu a ve větší či menší míře je ve všech členských státech dosud znatelná.

2.2. Není tudíž možné zpochybňovat hodnotu této iniciativy, zejména pokud si uvědomujeme omezení, jimž každý členský stát čelí z hlediska politik růstu v závislosti na svých konkrétních podmínkách a rychlosti, se kterou prováděl opatření a reformy, jež měly dopad a přinesly výsledky.

2.3. Ve své roční analýze růstu na rok 2015 Komise jednoznačně doporučuje hospodářskou politiku založenou na třech hlavních integrovaných pilířích: růst investic, rychlejší strukturální reformy a odpovědná fiskální konsolidace podporující růst.

Podle názoru Komise bude způsob integrování těchto tří pilířů hospodářské politiky rozhodující pro úspěch a dosažení výsledků, které umožní snížení nezaměstnanosti, a to především mezi mladými lidmi. To bude vyžadovat strukturální reformy trhu práce, další reformu důchodového systému, modernizaci systémů sociální ochrany, zpružnění trhu zboží a služeb, zlepšení investičního klimatu a prostředí pro podnikání, zkvalitnění investic do výzkumu, inovací, vzdělávání a odborné přípravy a větší úsilí o účinnost veřejné správy.

2.4. Za povšimnutí stojí, že Komise vyzývá také k zapojení občanské společnosti v celém procesu růstu a změn, a to se zvláštním důrazem na zapojení sociálních partnerů⁽⁷⁾. Vyzývá rovněž členské státy, aby aktivněji zapojily své parlamenty a aby vybídly veřejnost k aktivní účasti a pomoci při posuzování zaváděných opatření.

Toto úsilí o zlepšení participace veřejnosti stojí za pozornost s ohledem na současné obavy, že se lidé cítí vyřazováni z evropského projektu.

3. Integrovaný přístup

3.1. Podpora investic

3.1.1. EHSV je přesvědčen, že klíčovou složkou zajištění růstu je obnovení vysoké úrovně investic ve spojení se zvýšením důvěry investorů (institucí i jednotlivců). Proto vítá investiční plán pro Evropu⁽⁸⁾, který řeší zajištění potřebné podpory rozhodujících strukturálních investic, které vytvářejí podmínky pro růst a udržitelnost potřebnou z hlediska konkurenceschopnosti. EHSV však považuje za velký nedostatek to, že se Komise ve svém investičním balíčku, který je jako takový pozitivním krokem, zaměřuje pouze na soukromé investice a do značné míry opomíjí nutnost uskutečňovat také investice veřejné. EHSV podporuje probíhající debatu v rámci Evropské komise zaměřenou na uplatňování takzvaného zlatého pravidla financování (golden rule), aby byly v rámci finančních předpisů HMU vyňaty budoucí investice veřejné správy z výpočtu čistých schodků veřejných financí⁽⁹⁾.

3.1.2. Analýza současné situace ukazuje, že konkurenceschopnost Evropy vůči dalším světovým ekonomikám poklesla. Důvodem je právě propad investic v kritických oblastech, jako je například modernizace zařízení, přístup k technologiím a zlepšení vzdělávání. EHSV z uvedených důvodů tento plán na podporu investic podporuje, nicméně zůstává nejasná řada proměnných, které by mohly zmařit jeho užitečnost. Koncepční základna se jeví jako správná, ale EHSV má pochybnosti ohledně toho, jak by plán mohl být plně a ve velkém měřítku proveden.

⁽⁷⁾ Viz doporučení EHSV ve stanovisku k tématu Roční analýza růstu 2014 a zpráva EHSV o přezkumu strategie Evropa 2020 v polovině období: <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.europe-2020-meetings.34402>

⁽⁸⁾ Investiční plán – viz internetové stránky Evropské komise http://ec.europa.eu/priorities/jobs-growth-investment/plan/index_en.htm

⁽⁹⁾ Stanovisko EHSV k tématu Dopady sociálních investic (Úř. věst. C 226, 16.7.2014, s. 21).

3.1.3. Výhrady, které se EHSV cítí povinen vyslovit vůči doporučením roční analýzy růstu, se ve značné míře týkají omezení, jímž nadále některé členské státy čelí z hlediska požadované úrovně investic. Stále přetrvává nerovnost v přístupu k financování, zejména pro malé a střední podniky, což by mohlo zmařit užitečnost této iniciativy, a to i přes projevenou politickou vůli vlád členských států. V tomto stádiu zůstává nejasné, jak tuto nerovnost řešit a snížit, aby bylo možné podpořit v Evropě inkluzivní investování, a to přestože Komise předložila velmi vítaná doporučení týkající se přístupu malých a středních podniků k financování, jež zahrnují nový postoj k platební neschopnosti a bankrotu a vylepšení regulačního rámce s cílem podpořit dlouhodobé investice do těchto podniků.

3.1.4. EHSV je také přesvědčen, že pro dosažení cílů v oblasti růstu budou mít zásadní význam existující a dostupné investiční programy. Souhlasí s tím, že je nutné podnítit členské státy – včetně široké veřejnosti, podniků a úředních orgánů – k aktivní účasti v programech upravených pro jejich potřeby, které jsou navrženy tak, aby byly inkluzivní a podporovaly excelentní úroveň v různých oblastech, jako např. Horizont 2020⁽¹⁰⁾ (inovace a výzkum), Nástroj pro propojení Evropy⁽¹¹⁾ (investice do infrastruktury) nebo COSME⁽¹²⁾ (financování malých a středních podniků). EHSV však také požaduje inkluzivnější a uživatelsky přívětivější řešení struktur pro monitorování programů, tak aby se podpořila špičková úroveň a rovnější dostupnost pro všechny instituce a členské státy a nedošlo ke ztrátě důslednosti a požadované excelentní úrovně u těchto programů.

3.1.5. EHSV pevně věří v účinnost sociálních investic a v jejich přímý dopad na blaho obyvatelstva. Veřejná politika nesmí přehlížet sílu podniků sociální ekonomiky, nejenom proto, že jsou úzce spjaty s občanskou společností, ale také z toho důvodu, že zde existují pozitivní příklady, jež by se daly využít v podobných situacích. Evropa musí propagovat osvědčené postupy členských států v celé Unii⁽¹³⁾.

3.2. Strukturální reformy

3.2.1. Základní součástí evropské integrace vždycky byl jednotný trh zboží a služeb. Za mimořádného úsilí bylo v této oblasti již mnohé dosaženo, ale některé oblasti, které mají pro růst rozhodující význam, se dosud nezměnily. EHSV proto vítá úsilí členských států o odstranění překážek bránících vytvoření jednotného trhu, jenž by byl efektivní a účinný a nabízel rovné podmínky. EHSV rovněž nepochybuje o přínosnosti účinného jednotného trhu zboží a služeb pro evropské spotřebitele ani o tom, že by zvýšil investiční přitažlivost Evropy, což by mělo bezprostřední vliv na vytváření pracovních příležitostí a příznivé sociální podmínky. Výbor však má za to, že je důležité vyvinout dodatečné úsilí a učinit praktické kroky k dosažení tohoto cíle.

3.2.2. Z toho důvodu má zásadní význam dosáhnout vedoucí pozice vytvořením jednotného digitálního trhu a EHSV se s tímto záměrem jednoznačně ztotožňuje. EHSV je plně přesvědčen o výhodách účinného jednotného digitálního trhu a soudí, že tomuto záměru je třeba přizpůsobit systémy financování investic do infrastruktury a znalostí, nicméně znovu připomíná rozdíly mezi členskými státy, jež mohou brzdit účinnou integraci.

3.2.3. Obdobně musí Evropa za podpory excelentní úrovně a účinnosti na jednotném digitálním trhu⁽¹⁴⁾ vyžadovat, aby její konkurenti dodržovali evropská pravidla a normy, protože jakýkoli ústupek by narušoval rovné podmínky na samotném vnitřním trhu. EHSV nemá na mysli protekcionismus ani jakékoli podobné opatření, vyžaduje pouze transparentnost celého procesu a řádné uplatňování opatření a požadavků potřebných k úspěšnému postupu v různých hospodářských a sociálních oblastech.

3.2.4. Výbor je toho názoru, že je nutné sladit plány růstu a vytváření pracovních míst s vnitrostátními reformami, jež mají podpořit kvalitní účast pracovní síly, zvýšit produktivitu a co nejlépe využít systémů vzdělávání a odborné přípravy.

⁽¹⁰⁾ Horizont 2020 – viz internetové stránky Evropské komise <http://ec.europa.eu/programmes/horizon2020>

⁽¹¹⁾ Nástroj pro propojení Evropy – viz internetové stránky Evropské komise <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/connecting-europe-facility>

⁽¹²⁾ Program COSME – viz internetové stránky Evropské komise http://ec.europa.eu/enterprise/initiatives/cosme/index_en.htm

⁽¹³⁾ Stanovisko EHSV k tématu Investice se sociálním dopadem (Úř. věst. C 458, 19.12.2014, s. 14).

⁽¹⁴⁾ Stanovisko EHSV k tématu Pokrok při provádění strategie Evropa 2020, EUR/7 – EESC-2015-00034-00-00-AC-TRA.

3.3. Úsilí o odpovědnou fiskální politiku

3.3.1. Zlepšily se výsledky členských států při řešení jejich domácího státního dluhu – počet zemí s nadměrným schodkem se snížil, z 24 v roce 2011 na 11 v roce 2014 ⁽¹⁵⁾. To je pozitivní vývoj, ale zbývá zde ještě hodně práce, zejména k dosažení střednědobého až dlouhodobého růstu.

3.3.2. Nápravné postupy členských států se uskutečnily na úkor příznivých sociálních podmínek občanů a dotkly se každého jednotlivce i podniku. EHSV se proto domnívá, že roční analýza růstu by měla výslovně zdůraznit jako politickou prioritu výslovně boj proti trvalé masové nezaměstnanosti a řešení sociální krize.

3.3.3. EHSV vítá politiku, která kombinuje fiskální odpovědnost s politikami hospodářského růstu, ale připomíná nutnost provádět politiky, které odpovídají skutečné situaci v jednotlivých členských státech. Již se prokázalo, že uplatnění obecných opatření v rozdílných podmínkách nemůže vést k úspěchu. Komise by se neměla pokoušet opakovat chyby z nedávné minulosti.

3.3.4. Výbor žádá Komisi, aby vystupňovala boj proti daňovým podvodům a daňovým únikům. Osvědčené postupy boje proti daňovým podvodům a daňovým únikům je třeba propagovat a sdílet, aby bylo dosaženo větší účinnosti a spravedlnosti.

4. Zlepšení systému správy a jeho zefektivnění

4.1. EHSV se mimořádně aktivně zapojil do posouzení a přezkumu provádění strategie Evropa 2020 ⁽¹⁶⁾. Je tedy v souladu se smyslem pro odpovědnost, když Výbor uvádí, že sladění načasování přezkoumání této strategie s evropským semestrem a Radou je klíčovým opatřením k dosažení navrhovaných cílů, zajištění toho, že navrhovaná opatření budou účinnější, i pro přezkoumání samotných cílů.

4.2. Řídící výbor strategie Evropa 2020 v rámci EHSV při četných příležitostech připomínal, že toto sladění má zásadní význam pro posouzení efektivnosti již uskutečněných opatření, pro vyhodnocení vytyčených cílů a přizpůsobení všech prováděných opatření tak, aby byla účinnější v konfrontaci se skutečnou situací v Evropě obecně i v konkrétních členských státech.

4.3. EHSV vítá zjednodušení evropského semestru, zejména návrh, aby bylo předkládáno komplexní hospodářské posouzení každého jednotlivého členského státu a bylo zveřejňováno dříve – v březnu. Výbor považuje za důležité, aby byla dříve zveřejňována i doporučení pro jednotlivé země.

4.4. EHSV souhlasí s Komisí, že národní programy reforem by měly změnit zaměření, a považuje za nezbytné, aby se na jejich přípravě podíleli sociální partneři i další organizace občanské společnosti již v počáteční fázi. To by zvýšilo odpovědnost vůči evropskému semestru, vedlo k jeho lepšímu provádění, a tak i zvýšilo jeho demokratickou legitimitu.

4.5. EHSV zdůrazňuje, že přezkum strategie Evropa 2020 v polovině období by měl být zveřejněn včas, aby zainteresované strany měly dostatek času na přípravu svých postojů.

4.6. Výbor se domnívá, že je třeba zahrnout do přezkumu strategie Evropa 2020 sociální inovace a politiku sociálních investic a podpořit je tím, že jim bude věnována zvláštní stěžejní iniciativa. EHSV vyzývá k zavedení měření sociálního dopadu v zájmu pokroku sociálních politik a zahrnutí sociálních ukazatelů do národních zpráv o pokroku.

4.7. Evropa musí jednat rozhodně, musí prokázat solidaritu a respekt vůči suverenitě členských států, schopnost reakce a především inteligentní vedení při hledání řešení, jež budou inkluzivní a vyvážené a povedou ke konsensu, který dokáže mobilizovat veřejnost k podpoře projektu, který bude skutečně evropský a každému prospěšný.

⁽¹⁵⁾ Nadměrný schodek – viz roční analýza růstu na rok 2015 na internetových stránkách Evropské komise http://ec.europa.eu/europe2020/making-it-happen/annual-growth-surveys/index_cs.htm, oddíl 4 PŘEVZETÍ FISKÁLNÍ ZODPOVĚDNOSTI.

⁽¹⁶⁾ Viz zpráva EHSV o přezkumu strategie Evropa 2020 v polovině období <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.europe-2020-meetings.34402>

4.8. EHSV je si vědom výzev, před nimiž stojíme, a proto je znepokojen tím, že roční analýza růstu neobsahuje žádné návrhy ohledně environmentálních otázek. Dá se očekávat, že investiční plán tyto obavy zohlední, a zvláštní část věnovaná environmentálním výzvám, příležitostem a politice posílí také vedoucí postavení Evropy v této oblasti. Ovlivní to rovněž důvěru v budoucnost průmyslu v EU a životní podmínky občanů a udržitelnost.

V Bruselu dne 19. února 2015.

Předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Henri MALOSSE

PŘÍLOHA

Harmonogram evropského semestru je uveden na níže uvedených stránkách:

<http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.europe-2020-opinions.34757>

